

EVANJELIUM PODĽA MATÚŠA

I. Ježišovo narodenie a detstvo, 1, 1 – 2, 23

1 Rodokmeň Ježiša Krista. – ¹ Rodokmeň Ježiša Krista, syna Dávidovho, syna Abrahámovho. ² Abrahám mal syna Izáka, Izák Jakuba, Jakub Júdu a jeho bratov, ³ Júda Faresa a Záru z Tamary. Fares mal syna Ezroma, Ezrom Arama. ⁴ Aram mal syna Aminadaba, Aminadab Násona, Náson Salmona. ⁵ Salmon mal syna Bóza z Rachaby, Bóz Obeda z Rút, Obed Jesseho ⁶ a Jesse kráľa Dávida.

Dávid mal syna Šalamúna z Uriášovej ženy. ⁷ Šalamún mal syna Roboama, Roboam Abiáša, Abiáš Azu, ⁸ Aza Jozafata, Jozafat Jorama, Joram Oziáša. ⁹ Oziáš mal syna Joatama, Joatam Achaza, Achaz Ezechiáša. ¹⁰ Ezechiáš mal syna Manassesa, Manasses Amona, Amon Joziáša, ¹¹ Joziáš Jechoniáša a jeho bratov za babylonského zajatia.

¹² Po babylonskom zajatí Jechoniáš mal syna Salatiela, Salatiel Zorobábel, ¹³ Zorobábel Abiuda, Abiud Eliakima, Eliakim Azora. ¹⁴ Azor mal syna Sadoka, Sadok Achima, Achim Eliuda. ¹⁵ Eliud mal syna Eleazara, Eleazar Matana, Matan Jakuba. ¹⁶ Jakub mal syna Jozefa, manžela Márie, z ktorej sa narodil Ježiš, nazývaný Kristus.

¹⁷ Všetkých pokolení od Abraháma po Dávida bolo štrnásť, od Dávida po babylonské zajatie štrnásť a štrnásť od babylonského zajatia po Krista.

Narodenie Ježiša Krista. – ¹⁸ S narodením Ježiša Krista to bolo takto: Jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom. Ale skôr ako by boli začali spolu bývať, ukázalo sa, že počala z Ducha Svätého.

¹⁹ Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, preto ju zamýšľal potajomky prepustiť. ²⁰ Ako o tom uvažoval, zjavil sa mu vo sne Pánov anjel a povedal: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z

---

1, 1 – 17. *Lk 3, 23 – 38.*

1, 1 – 17. Rodokmeň Ježiša Krista ukazuje, že Pán Ježiš pochádza skutočne z Abrahámových potomkov (*Gn 12, 3*) a z Dávidovho rodu (*2 Sam 7, 12 – 16*) podľa prísľubení daných Abrahámovi a Dávidovi.

1, 1. „Syn Dávidov“ je obľúbené pomenovanie Mesiáša u prorokov; tento názov používali na označenie Mesiáša aj Židia. „Kristus“ je grécke slovo; je to preklad hebrejského slova „Mesiáš“, po slovensky „Pomazaný“. Pomazaním olejom sa v Starom zákone ustanovovali a uvádzali do úradu králi, kňazi a proroci. Kristus je Kráľ, Veľkňaz a Prorok. Kristus, ako potomok Abrahámov a Dávidov, vystupuje v dejinách ako stredobod všetkého, čo Boh urobil pre spásu ľudského pokolenia. Až po Ježiša trvá príprava na spásu. Ježiš spásu uskutočňuje a s ním prichádza na svet prísľubené Božie kráľovstvo.

1, 2 n. Tento rodokmeň symetricky vyjadruje tri obdobia dejín spásy a dejín vyvoleného národa: od Abraháma po Dávida, od Dávida po babylonské zajatie a od babylonského zajatia po Krista. Každé obdobie je zastúpené symetricky 14 rodmi, hoci ich v skutočnosti bolo oveľa viac. Preto ‚mal syna‘ tu nemusí znamenať vždy bezprostredného otca. V rodokmeni sa uvádzajú aj štyri ženy, z toho tri cudzinky, ktoré počali v nezákonnej situácii. Tým sa naznačuje, že Ježiš prišiel spasiť všetkých ľudí, Židov i pohanov.

1, 11. Odvážanie Židov do babylonského zajatia sa začalo za Joakima (roku 605 pred Kristom) a bolo dokončené v roku 587.

1, 16. Jozef sa nazýva manželom Márie, lebo podľa Božej vôle uzavrel s ňou manželský zväzok. Pravda, v manželstve zachovávali obaja ustavičné panenstvo, žili ako brat a sestra. Pretože medzi Jozefom a Máriou bolo uzavreté riadne manželstvo, Ježiš patril manželským právom nielen Panne Márii, ale aj Jozefovi. A to je dôvod, prečo rodokmeň, ktorý je vlastne Jozefovým rodokmeňom, mohol byť označený ako rodokmeň Ježiša Krista.

1, 18. Zasnúbenie u Židov bolo už pravým manželstvom. Len ešte „spolu nebývali“ a až asi po roku manžel – snúbenec „prijal manželku“ do svojho domu.

1, 19. Manžel u Židov mohol manželku prepustiť, ale musel jej dať priepustný list, v ktorom bola uvedená aj príčina prepustenia. Jozef nepomýšľal na takéto úradné prepustenie. Bol presvedčený o Máriinej nevinosti, len nechápal toto tajomstvo.

Ducha Svätého. ²¹ Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov.“

²² To všetko sa stalo, aby sa splnilo, čo Pán povedal ústami proroka: ²³ „*Hľa, panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel,*“ čo v preklade znamená: *Boh s nami.*

²⁴ Keď sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjel, a prijal svoju manželku.

²⁵ Ale nepoznal ju, kým neporodila syna; a dal mu meno Ježiš.

2 Mudrci od východu. – ¹ Keď sa za čias kráľa Herodesa v judejskom Betleheme narodil Ježiš, prišli do Jeruzalema mudrci od východu ² a pýtali sa: „Kde je ten novonarodený židovský kráľ? Videli sme jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť.“ ³ Keď to počul kráľ Herodes, rozrušil sa a celý Jeruzalem s ním. ⁴ Zvolal všetkých veľkňazov a zákonníkov ľudu a vyzvedal sa od nich, kde sa má narodiť Mesiáš. ⁵ Oni mu povedali: „V judejskom Betleheme, lebo tak píše prorok:

⁶ „*A ty, Betlehem, v judejskej krajine, nijako nie si najmenší medzi poprednými mestami Judey, lebo z teba vyjde vojvoda, ktorý bude spravovať môj ľud, Izrael.*““

⁷ Tu si dal Herodes potajomky zavolať mudrcov a podrobne sa ich povypytoval, kedy sa im zjavila hviezda. ⁸ Potom ich poslal do Betlehema a povedal: „Choďte a dôkladne sa vypytujte na dieťa. Keď ho nájdete, oznámte mi, aby som sa mu aj ja šiel pokloniť.“

⁹ Oni kráľa vypočuli a odišli. A hľa, hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až sa zastavila nad miestom, kde bolo dieťa. ¹⁰ Ako zbadali hviezdu, nesmierne sa zaradovali. ¹¹ Vošli do domu a uvideli dieťa s Máriou, jeho matkou, padli na zem a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje pokladnice a dali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. ¹² A keď vo sne dostali pokyn, aby sa nevracali k Herodesovi, inou cestou sa vrátili do svojej krajiny.

Útek do Egypta. – ¹³ Po ich odchode sa Jozefovi vo sne zjavil Pánov anjel a povedal: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil.“

¹⁴ On vstal, vzal za noci dieťa i jeho matku a odišiel do Egypta. ¹⁵ Tam zostal až do Herodesovej smrti, aby sa splnilo, čo povedal Pán ústami proroka:

1, 23. *Iz* 7, 14.

1, 25. Duch Svätý poučil Jozefa, že Mária sa v panenstve stala matkou Božieho Syna; preto neporušil jej panenstvo ani pred narodením, ani po narodení Božieho Syna. To je učenie viery, o ktorom nemožno pochybovať. Výraz „ale nepoznal ju, kým neporodila syna,“ je hebraizmus a doslovný preklad latinského textu, ktorý podľa zmyslu treba chápať: A bez toho, že by s ňou nežil, porodila syna. Ostatné časti evanjelia, ako aj tradícia Cirkvi predpokladajú ustavičné panenstvo Panny Márie. Hebraizmus „kým (až) neporodila“ bol zaužívaný výraz východného človeka; vidno to aj z *Sam* 6, 23: „A Šaulova dcéra Michol nemala deti až do dňa svojej smrti.“ Spojka „až“ („kým“) tu nepoukazuje na to, čo bude, ale na fakt, ktorý sa stal alebo nestal.

2, 1. Náš kresťanský letopočet (era Dionysia) kladie Ježišovo narodenie o niekoľko rokov neskôr, ako sa Ježiš skutočne narodil. Narodil sa totiž ešte za kráľa Herodesa Veľkého a ten kraľoval nad Judeou, Idumeou a Samáriou od roku 37 do roku 4 pred Kr. Zomrel krátko pred Veľkou nocou (začiatkom apríla) roku 4 pred Kr. v Jerichu, kde strávil zimu ťažko chorý. Ježiš sa teda narodil ešte pred rokom 6 alebo 7 pred kresťanským letopočtom. Chybu v počítaní urobil mních Dionýzios v 6. storočí.

2, 2. Mudrci sa v gréckom texte volajú ‚mágoi‘ (mágovia). Pomenovanie označuje perzských kňazov, ktorí pre svoju učenosť boli aj kráľovskými poradcami. Zaoberali sa prírodovedou, najmä hviezdárstvom a veštením z polohy hviezd. Božia prozreteľnosť ich zjavom nezvyčajnej hviezdy priviedla k nohám novonarodeného Kráľa a Spasiteľa. Nevedno, koľko ich bolo. Z počtu darov sa usudzuje, že boli traja.

2, 6. *Mich* 5, 1.

2, 15. *Oz* 11, 1.

„Z Egypta som povolal svojho syna.“

Vraždenie detí v Betleheme. – ¹⁶ Keď Herodes zbadal, že ho mudrci oklamali, veľmi sa rozhneval a dal povraždiť v Betleheme a na jeho okolí všetkých chlapcov od dvoch rokov nadol, podľa času, ktorý zvedel od mudrcov. ¹⁷ Vtedy sa splnilo, čo povedal prorok Jeremiáš:

¹⁸ „V Ráme bolo počuť hlas,
nárek a veľké kvílenie:
Ráchel oplakáva svoje deti
a odmieta útechu, lebo ich niet.“

Návrat z Egypta. – ¹⁹ Po Herodesovej smrti sa Pánov anjel zjavil vo sne Jozefovi v Egypte ²⁰ a povedal mu: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a choď do izraelskej krajiny. Tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli.“ ²¹ On vstal, vzal dieťa i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny. ²² Ale keď sa dopočul, že v Judei kraľuje Archelaus namiesto svojho otca Herodesa, bál sa ta ísť. Varovaný vo sne, odobral sa do galilejského kraja. ²³ Keď ta prišiel, usadil sa v meste, ktoré sa volá Nazaret, aby sa splnilo, čo predpovedali proroci: „Budú ho volať Nazaretský.“

II. Ohlásenie nebeského kráľovstva, 3, 1 – 7, 29

A. Naratívna časť, 3, 1 – 4, 25

3 Kázeň Jána Krstiteľa. – ¹ V tých dňoch vystúpil Ján Krstiteľ a hlásal v judejskej púšti: ² „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“

³ To o ňom povedal prorok Izaiáš:

„Hlas volajúceho na púšti:
„Pripravte cestu Pánovi,
vyrovajte mu chodníky!““

⁴ Ján nosil odev z ťavej srsti a okolo bedier kožený opasok. Potravou mu boli kobyľky a lesný med.

⁵ Vtedy prichádzal k nemu Jeruzalem a celá Judea i celé okolie Jordánu. ⁶ Vyznávali svoje

---

2, 18. *Jer* 31, 15. – Ráchel mala iba dvoch synov: Jozefa a Benjamína. Tu akoby zastupovala matky vyvoleného národa, ktoré žalostne nariekajú, keď ich synov odvádzali do krutého zajatia. Tomuto náreku boli podobné výkriky betlehenských matiek, keď im vraždili ich synov. Ráchel bola pochovaná vedľa cesty vedúcej do Betlehema.

2, 23. Toto upozornenie na prorocké slovo sa zakladá pravdepodobne na podobnosti slov Nazaret (i Nazara) a „nezer“. „Nezer“ sa vyskytuje u proroka Izaiáša (11, 1) a znamená ratolesť, ktorá vyrastie z koreňa rodu Jesseho (Izaiho). Tento „výhonok“ alebo „ratolesť“ označuje Mesiáša. Aj meno Nazaret pochádza z toho istého koreňa.

3, 1 – 12. *Mk* 1, 2 – 8; *Lk* 3, 3 – 18; *Jn* 1, 19 – 28.

3, 1. Pustatina, na ktorej Ján Krstiteľ začal svoju činnosť, je kraj na ľavom brehu dolného Jordánu naproti Jerichu.

3, 2. Kde *Mt* (ktorý píše pre kresťanov židovského pôvodu) používa výraz „nebeské kráľovstvo“, *Mk* a *Lk* (ktorí píšú pre Nežidov) majú „Božie kráľovstvo“. Židia Božie meno z úcty nevyslovovali a nahrádzali ho všeobecnejšími výrazmi.

3, 3. *Iz* 40, 3.

3, 6. Jánov krst spočíval v ponorení do vody a bol znakom duchovného očistenia. Pokrstení vyznávali svoje hriechy, čím uznali, že sú hriešni, a prejavili potrebu očistiť si svedomie i túžbu po novom živote. Jánov krst bol iba výrazom pokánia a prípravou na sviatostný krst, ktorý ustanoví Kristus.

hriechy a dávali sa mu krstiť v rieke Jordán.

⁷ Keď videl, že aj mnohí farizeji a saduceji prichádzajú k nemu na krst, povedal im: „Hadié plemeno, kto vám ukázal, ako uniknúť budúcemu hnevu!?“ ⁸ Prinášajte teda ovocie hodné pokánia! ⁹ Nenazdávajte sa, že si môžete povedať: „Naším otcom je Abrahám!“ – lebo vravím vám: Boh môže Abrahámovi vzbudiť deti aj z týchto kameňov. ¹⁰ Sekera je už priložená na korene stromov. A každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa. ¹¹ Ja vás krstím vodou na pokánie, ale ten, čo príde po mne, je mocnejší, ako som ja. Ja nie som hoden nosiť mu obuv. On vás bude krstiť Duchom Svätým a ohňom. ¹² V ruke má vejačku, vyčistí si humno, pšenicu si zhromaždí do sýpky, ale plevy spáli v neuhasiteľnom ohni.“

Pokrstenie Ježiša. – ¹³ Vtedy Ježiš prišiel z Galiley k Jordánu za Jánom, aby sa mu dal pokrstiť. ¹⁴ Ale Ján mu odporoval a hovoril: „Ja by som sa mal dať tebe pokrstiť, a ty prichádzaš ku mne?“ ¹⁵ Ježiš mu však povedal: „Len to nechaj, lebo sa patrí, aby sme splnili všetko, čo je spravodlivé.“ Potom mu už neodporoval. ¹⁶ Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vystúpil z vody. Vtom sa mu otvorilo nebo a on videl Božieho Ducha, ktorý ako holubica zostupoval a prichádzal nad neho. ¹⁷ A z neba zaznel hlas: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.“

4 Pokúšanie na púšti. – ¹ Potom Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. ² A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol. ³ Tu pristúpil pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Boží Syn, povedz, nech sa z týchto kameňov stanú chleby.“ ⁴ On odvetil: „Napísané je:

*„Nielen z chleba žije človek,
ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.““*

⁵ Potom ho diabol vzal do svätého mesta, postavil ho na vrchol chrámu ⁶ a vravel mu: „Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, veď je napísané:

*„Svojim anjelom dá príkaz o tebe
a vezmú ťa na ruky,
aby si si neuderil nohu o kameň.““*

⁷ Ježiš mu povedal: „Ale je aj napísané: *„Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.““*

⁸ A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu ⁹ a vravel mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predom mnou a budeš sa mi klaňať.“ ¹⁰ Vtedy mu Ježiš povedal: „Odíď, satan, lebo je napísané:

3, 13 – 17. *Mk* 1, 9 – 11; *Lk* 3, 21 – 22; *Jn* 1, 29 – 34.

3, 13. Ježiš si žiadal prijať Jánov krst, aby nám dal príklad veľkej pokory, lebo sa týmto obradom postavil medzi hriešnikov, ktorých hriechy vzal na seba.

3, 16. Táto scéna vyjadruje verejné predstavenie Ježiša ako Mesiáša a úradné začatie jeho prorockej činnosti (porov. *Iz* 42, 1).

4, 1 – 11. *Mk* 1, 12 – 13; *Lk* 4, 1 – 13.

4, 1. „Duch“, t. j. ten, ktorý zostúpil na neho po krste. Je to Duch Svätý. – Pustatina, kde sa Ježiš postil, je – podľa tradície – Kvarantánia, severozápadne od Jericha. Divoké skaliská boli útočiskom divej zveri (*Mk* 1, 13). – Ježiš dovolil toto pokúšanie na naše poučenie.

4, 4. *Dt* 8, 3.

4, 5. „Sväté mesto“ – Jeruzalem.

4, 6. *Ž* 91, 11 – 12.

4, 7. *Dt* 6, 16.

4, 10. *Dt* 6, 13.

*„Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať
a jedine jemu budeš slúžiť.“*

¹¹ Tu ho diabol opustil a prišli anjeli a posluhovali mu.

Návrat do Galiley. – ¹² Keď sa Ježiš dopyčul, že Jána uväznili, odobral sa do Galiley. ¹³ Opustil Nazaret a prišiel bývať do pobrežného mesta Kafarnaum, ¹⁴ v končinách Zabulon a Neftali, aby sa splnilo, čo povedal prorok Izaiáš:

¹⁵ „*Krajina Zabulon a krajina Neftali,
na ceste k moru, za Jordánom,
Galilea pohanov!*

¹⁶ *Lud bývajúci v temnotách
uvidel veľké svetlo.*

Svetlo zažiarilo tým, čo sedeli v temnom kraji smrti.“

¹⁷ Od tej chvíle začal Ježiš hlásať: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“

Povolanie prvých učeníkov. – ¹⁸ Keď raz kráčal popri Galilejskom mori, videl dvoch bratov, Šimona, ktorý sa volá Peter, a jeho brata Ondreja, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybármi. ¹⁹ I povedal im: „Poďte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ ²⁰ Oni hneď zanechali siete a išli za ním.

²¹ Ako šiel odtiaľ ďalej, videl iných dvoch bratov, Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána, ako na lodi so svojím otcom Zebedejom opravujú siete; aj ich povolal. ²² Oni hneď zanechali loď i svojho otca a išli za ním.

Ježiš vyučuje a uzdravuje. – ²³ A Ježiš chodil po celej Galilei, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neuh a každú chorobu medzi ľuďmi. ²⁴ Povesť o ňom sa rozniesla po celej Sýrii. Prinášali k nemu všetkých chorých, postihnutých rozličnými neuhmi a trápením, posadnutých zlými duchmi, námesačníkov a ochrnutých, a on ich uzdravoval. ²⁵ A šli za ním veľké zástupy z Galiley a Dekapola, z Jeruzalema, Judey a Zajordánska.

B. Ježišova „reč na vrchu“, 5, 1 – 7, 29

5 ¹ Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci. ² Otvoril ústa a učil ich:

4, 12 – 17. *Mk* 1, 14 – 15; *Lk* 4, 14.

4, 12. „Odobral sa do Galiley“ – z Judey (porov. *Jn* 4, 3).

4, 15. *Iz* 8, 23; 9, 1. – „Galilea pohanov“ je severná Galilea pri Fenícii a Sýrii; volá sa pohanskou, lebo v nej bývali väčšinou pohania.

4, 18 – 22. *Mk* 1, 16 – 20; *Lk* 5, 1 – 11.

4, 25. „Dekapol“ (desať mestie) je zväz desiatich, väčšinou helénskych miest, t. j. pohanských miest južne a juhovýchodne od Genezaretského jazera.

5, 1. Jeden z vrchov pri Kafarnaume.

5, 2. Reč na vrchu obsahuje podstatné učenie o kresťanskej dokonalosti.

Blahoslavenstvá. – ³ „Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo.

⁴ Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení.

⁵ Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme.

⁶ Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení.

⁷ Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo.

⁸ Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.

⁹ Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.

¹⁰ Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo.

¹¹ Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; ¹² radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi. Tak prenasledovali aj prorokov, ktorí boli pred vami.

Soľ zeme a svetlo sveta. – ¹³ Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čím ju osolia? Už nie je na nič, len ju vyhodíť von, aby ju ľudia pošliapali.

¹⁴ Vy ste svetlo sveta. Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť. ¹⁵ Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. ¹⁶ Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach.

Naplnenie Zákona a Prorokov. – ¹⁷ Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť. ¹⁸ Veru, hovorím vám: Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmeno, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nesplní. ¹⁹ Kto by teda zrušil jediné z týchto prikázaní, čo aj najmenšie, a tak by učil ľudí, bude v nebeskom kráľovstve najmenší. Ale kto ich zachová a tak bude aj učiť, ten bude v nebeskom kráľovstve veľký.

²⁰ Preto vám hovorím: Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva.

Nezabiješ! – ²¹ Počuli ste, že otcom bolo povedané: ‚Nezabiješ!‘ Kto by teda zabil, pôjde pred súd. ²² No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. Kto svojmu bratovi povie: ‚Hlupák,‘ pôjde pred veľradu. A kto mu povie: ‚Ty bohapustý blázon,‘ pôjde do pekelného ohňa. ²³ Keď teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, ²⁴ nechaj svoj dar tam pred oltárom a choď sa najprv zmieriť so svojím bratom; až potom príď a obetuj svoj dar. ²⁵ Pokonaj sa včas so svojím protivníkom, kým si s

---

5, 3 – 12. Lk 6, 20 – 23.

5, 3. „Chudobní v duchu“ sú tí, čo nelipnú nezriadené na pozemských bohatstvách a vo svojich časných starostiach a biedach sa s dôverou obracajú na Boha, od ktorého očakávajú svoju spásu. Jedine takí sú schopní prijať nebeské kráľovstvo.

5, 5. „Zem“ je prisľúbená zem. V duchovnom zmysle večná blaženosť, nebeská vlasť. „Tichí“ vedia vládnuť nad sebou.

5, 13. Soľ zachováva pokrmu (hlavne mäso) a dáva im chuť. Apoštoli (ale aj kresťania vôbec) majú zachrániť ľudí pred mravnou skazou arobiť ich milými pred Bohom.

5, 17. „Zákon a Proroci“ je stručné označenie pre celý Starý zákon.

5, 18. Lk 17, 17. – Starý zákon má význam aj v Novom zákone. Z neho napr. poznáme Božiu dobrotu a starostlivosť v diele stvorenia, pád do hriechu, potrebu vykúpenia a prípravu na príchod Mesiáša.

5, 20. „Spravodlivosť zákonníkov a farizejov“ spočívala iba v bezduchom vonkajšom zachovávaní Mojžišovho zákona. Kresťan sa má usilovať zachovávať to, čo vyžaduje duch a obsah príkazu.

5, 21. Ex 20, 13; 21, 12.

5, 22. Piate prikázanie v starozákonnom znení zakazovalo iba skutok vraždy. Pán Ježiš toto prikázanie zdokonaľuje tak, že ho rozširuje aj na myšlienky, túžby a slová.

5, 25 – 26. Porov. Lk 12, 56 – 59.

ním na ceste, aby ťa protivník nevydal sudcovi a sudca strážnikovi a aby ťa neuvrhli do väzenia. ²⁶ Veru, hovorím ti: Nevyjdeš odtiaľ, kým nezaplatíš do ostatného haliera.

Nescudzoložíš! – ²⁷ Počuli ste, že bolo povedané: *„Nescudzoložíš!“* ²⁸ No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci. ²⁹ Ak ťa zvádza na hriech tvoje pravé oko, vylúp ho a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby sa malo celé tvoje telo dostať do pekla. ³⁰ A ak ťa zvádza na hriech tvoja pravá ruka, odtni ju a odhod' od seba, lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby malo ísť celé tvoje telo do pekla.

O rozluke. – ³¹ Ďalej bolo povedané: *„Kto prepustí svoju manželku, nech jej dá priepustný list!“* ³² No ja vám hovorím: Každý, kto prepustí svoju manželku, okrem prípadu smilstva, vystavuje ju cudzoložstvu; a kto si vezme prepustenú ženu, cudzoloží.

O prísaha. – ³³ A zasa ste počuli, že otcovi bolo povedané: *„Nebudeš krivo prisahať, ale splniš, čo si Pánovi prisahal!“* ³⁴ No ja vám hovorím: Vôbec neprisahajte – ani na *nebo*, lebo ono je *Božím trónom*, ³⁵ ani na *zem*, lebo ona je *podnožkou jeho nôh*, ani na Jeruzalem, pretože je *mestom veľkého Kráľa*, ³⁶ ani na svoju hlavu neprisahaj, lebo ani jediný vlas nemôžeš urobiť bielym alebo čiernym. ³⁷ Ale vaša reč nech je *„áno – áno“*, *„nie – nie“*. Čo je navyše, pochádza od Zlého.

O odplate. – ³⁸ Počuli ste, že bolo povedané: *„Oko za oko a zub za zub!“* ³⁹ No ja vám hovorím: Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé. ⁴⁰ Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť. ⁴¹ A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, choď s ním dve. ⁴² Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať.

O láske k nepriateľom. – ⁴³ Počuli ste, že bolo povedané: *„Milovať budeš svojho blížneho a nenávidieť svojho nepriateľa.“* ⁴⁴ Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, ⁴⁵ aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Veď on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posieľa dážď na spravodlivých i nespravodlivých. ⁴⁶ Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici? ⁴⁷ A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to

---

5, 27. *Ex* 20, 14.

5, 28. Pri úplnom vedomí a s vnútornou túžbou dať súhlas na nečistý skutok je ťažkým previnením proti čistote.

5, 29 – 32. Porov. *Mk* 9, 43 – 47; 10, 11 – 12; *Lk* 16, 18.

5, 29 – 30. Týmito výrazmi vyjadruje nezmieriteľný postoj k hriechu.

5, 31. *Dt* 24, 1.

5, 32. „Okrem prípadu smilstva“ – ide tu o nelegálne manželstvo.

5, 33. *Lv* 19, 12.

5, 34. *Nm* 30, 3.

5, 38 – 42. *Lk* 6, 29 – 30.

5, 38. *Ex* 21, 24; *Lv* 24, 20 n.

5, 39. Uvedené príklady neznamenajú, že máme nechať voľnú cestu šíreniu zla. Naopak – je to požiadavka, aby sme proti zlu bojovali láskou, dobrotou.

5, 41. Míľa = asi 1, 5 km.

5, 43 – 48. Porov. *Lk* 6, 27 – 28; 32 – 33.

5, 43. *Lv* 19, 18. – „... a nenávidieť svojho nepriateľa“ nie je v Starom zákone. Ale tak vyučovali pravdepodobne zákonníci. Láska k nepriateľovi je čisto kresťanská náuka. Lebo hoci v Mojžišovom zákone bol daný príkaz milovať blížneho (*Lv* 19, 18), vysvetľovalo sa to tak, že treba milovať len súkmeňovcov, teda Židov, iných už nie.

aj pohania? ⁴⁸ Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.

6 O almužne. – ¹ Dajte si pozor a nekonajte svoje dobré skutky pred ľuďmi, aby vás obdivovali, lebo nebudete mať odmenu u svojho Otca, ktorý je na nebesiach. ² Keď teda dávaš almužnu, nevytrubuj pred sebou, ako to robia pokrytci v synagógach a po uliciach, aby ich ľudia chválili. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu.

³ Ale keď ty dávaš almužnu, nech nevie tvoja ľavá ruka, čo robí pravá, ⁴ aby tvoja almužna zostala skrytá. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.

O modlitbe. – ⁵ A keď sa modlíte, nebuďte ako pokrytci, ktorí sa radi postojačky modliavajú v synagógach a na rohoch ulíc, aby ich ľudia videli. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu. ⁶ Ale keď sa ty ideš modliť, vojdí do svojej izby, zatvor za sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti. ⁷ Keď sa modlíte, nehovorte veľa ako pohania. Myslia si, že budú vypočutí pre svoju mnohovravnosť. ⁸ Nenapodobňujte ich; veď váš Otec vie, čo potrebujete, prv ako by ste ho prosili.

Modlitba Pána. – ⁹ Vy sa budete modliť takto:

Otče náš, ktorý si na nebesiach,
posväť sa tvoje meno,
¹⁰ príď tvoje kráľovstvo,
buď tvoja vôľa,
ako v nebi, tak i na zemi.
¹¹ Chlieb náš každodenný daj nám dnes.
¹² A odpusť nám naše viny,
ako i my odpúšťame svojim vinníkom.
¹³ A neuveď nás do pokušenia,
ale zbav nás Zlého.

¹⁴ Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj váš nebeský Otec vám odpustí. ¹⁵ Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpustí vaše hriechy.

Ako sa postiť. – ¹⁶ A keď sa postíte, nebuďte zamračení ako pokrytci. Znetvorujú si tvár, aby ľudia videli, že sa postia. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu. ¹⁷ Keď sa ty postíš, pomaž si hlavu a umy si tvár, ¹⁸ aby nie ľudia zbadali, že sa postíš, ale tvoj Otec, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.

Pravé poklady. – ¹⁹ Nezhromažďujte si poklady na zemi, kde ich moľ a hrdza ničia a kde sa zlodeji dobývajú a kradnú. ²⁰ V nebi si zhromažďujte poklady; tam ich neničí ani moľ, ani hrdza a tam sa zlodeji nedobývajú a nekradnú. ²¹ Lebo kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje

---

5, 48. Pán Ježiš tu kladie pred zrak svojich poslucháčov dokonalosť nebeského Otca síce ako nedosiahnuteľný ideál, ale chce ich tým vyzvať na neustále úsilie o dokonalosť.

6, 2 – 18. Farizeji pokladali almužnu, modlitbu a pôst za hlavný prejav cnosti (spravodlivosti). Zostali však iba pri vonkajšku. Pán Ježiš zdokonaľuje tieto skutky tým, že im dáva vnútorný obsah. Treba ich konať s čistým úmyslom a z lásky k Bohu. Odsudzuje tu takú nábožnosť, ktorá sa vyžíva iba vo vonkajších prejavoch.

6, 9 – 13. *Lk* 11, 2 – 4.

6, 14 – 15. *Mk* 11, 25; *Lk* 6, 37. – Medzi Božím a ľudským odpúšťaním je vnútorný súvis. Iba ten môže mať nádej, že mu Boh odpustí, kto vie úprimne odpustiť každému.

6, 19 – 23. *Lk* 12, 33 – 34; 11, 34 – 35.

srdce.

Lampou tela je oko. – ²² Lampou tela je oko. Ak bude tvoje oko čisté, bude celé tvoje telo vo svetle. ²³ Ale ak sa tvoje oko zakalí, bude celé tvoje telo vo tme. A keď už svetlo, čo je v tebe, je tmou, aká bude potom tma sama?!

Boh a mamona. – ²⁴ Nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone.

Dôvera v Božiu prozreteľnosť. – ²⁵ Preto vám hovorím: Nebuďte ustarostení o svoj život, čo budete jesť, ani o svoje telo, čím sa zaodujete. Či život nie je viac ako jedlo a telo viac ako odev? ²⁶ Pozrite sa na nebeské vtáky: nesejú ani nežnú, ani do stodôl nezhromažďujú, a váš nebeský Otec ich živí. Nie ste vy oveľa viac ako ony? ²⁷ A kto z vás si môže starosťami pridať čo len lakeť k svojmu životu? ²⁸ A čo sa tak staráte o svoj odev? Pozrite sa na poľné ľalie, ako rastú: nepracujú, nepradú; ²⁹ a hovorím vám, že ani Šalamún v celej svojej sláve nebol oblečený tak ako jediná z nich. ³⁰ Keď teda Boh takto oblieka poľnú bylinu, ktorá dnes je tu a zajtra ju hodia do pece, o čo skôr vás, vy, maloverní?! ³¹ Nebuďte teda ustarostení a nehovorte: ‚Čo budeme jesť?‘ alebo: ‚Čo budeme piť?‘ alebo: ‚Čo si oblečieme?‘! ³² Veď po tomto všetkom sa zháňajú pohania. váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko potrebujete. ³³ Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše. ³⁴ Preto nebuďte ustarostení o zajtrajšok; zajtrajší deň sa postará sám o seba. Každý deň má dosť svojho trápenia.

7 O posudzovaní. – ¹ Nesúďte, aby ste neboli súdení. ² Lebo ako budete súdiť vy, tak budú súdiť aj vás, a akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám. ³ Prečo vidíš smietku v oku svojho brata, a vo vlastnom oku brvno nezbadáš? ⁴ Alebo ako môžeš povedať svojmu bratovi: ‚Dovoľ, vyberiem ti smietku z oka‘ – a ty máš v oku brvno?! ⁵ Pokrytec, vyhod' najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku z oka svojho brata.

Nezneuctiť sväté veci. – ⁶ Nedávajte, čo je sväté, psom a nehádzte svoje perly pred svine, aby ich nohami nepošliapali, neobrátili sa proti vám a neroztrhali vás.

Modlitba s dôverou. – ⁷ Proste a dostanete! Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám! ⁸ Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvoria. ⁹ Alebo je medzi vami človek, čo by podal synovi kameň, keď ho prosí o chlieb? ¹⁰ Alebo keby pýtal rybu, čo by mu dal hada? ¹¹ Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá váš Otec, ktorý je na nebesiach, dobré veci tým, čo ho prosia.

6, 22. Pán Ježiš tu hovorí o správnom životnom postoji. Ten hrá v živote takú úlohu, akú oko v pozemskom živote pri orientovaní sa. Svetlo je zameranie celého života na Boha, tma zasa vzdialenie sa od neho.

6, 24. Lk 16, 13. – Mamona v aramejčine znamená majetok, peniaz, zisk. Zosobňuje tu tyrana, ktorý zotročuje človeka.

6, 25 – 33. Lk 12, 22 – 31. – Nie je to výzva na nečinnosť, ale na plnú dôveru v Božiu prozreteľnosť. Ak nám Boh dal život, dá aj to, čo je potrebné na jeho udržiavanie. Prílišná honba za majetkom odvádza myslenie človeka od Boha, a preto je nedôstojná kresťana.

7, 1 – 5. Mk 4, 24; Lk 6, 37 – 38. 41 – 42.

7, 6. So svätými vecami treba zaobchádzať sväto. V Starom zákone sa to vzťahovalo na obetné mäso, ktoré sa nesmelo hodiť psom. Na tejto vete spočíva aj disciplína v držaní tajomstva v prvotnej Cirkvi. O tajomstvách viery nehovorili pred nekresťanmi.

7, 7 – 11. Lk 11, 9 – 13.

Zlaté pravidlo. – ¹² Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. Lebo to je Zákon i Proroci.

Výrok o dvoch cestách. – ¹³ Vchádzajte tesnou bránou, lebo široká brána a priestranná cesta vedie do zatratenia a mnoho je tých, čo cez ňu vchádzajú. ¹⁴ Aká tesná je brána a úzka cesta, čo vedie do života, a málo je tých, čo ju nachádzajú!

Výstraha pred falošnými prorokmi. – ¹⁵ Chráňte sa falošných prorokov: prichádzajú k vám v ovčom rúchu, ale vnútri sú draví vlci. ¹⁶ Poznáte ich po ovocí. Ved' či oberajú z trnia hrozná alebo z bodliakov figy? ¹⁷ Tak každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. ¹⁸ Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie. ¹⁹ Každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa. ²⁰ Teda po ich ovocí ich poznáte.

Praví učeníci. – ²¹ Nie každý, kto mi hovorí: „Pane, Pane,“ vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach. ²² Mnohí mi v onen deň povedia: „Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene? Nevyháňali sme v tvojom mene zlých duchov a neurobili sme v tvojom mene veľa zázrakov?“ ²³ Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odíďte odo mňa vy, čo páchate nepravosťou!

Podobenstvo o dvoch staviteľoch. – ²⁴ A tak každý, kto počúva tieto moje slová a uskutočňuje ich, podobá sa múdremu mužovi, ktorý si postavil dom na skale. ²⁵ Spustil sa dážď, privalili sa vody, strhla sa víchrica a oborili sa na ten dom, ale dom sa nezrútil, lebo mal základy na skale.

²⁶ A každý, kto tieto moje slová počúva, ale ich neuskutočňuje, podobá sa hlúpemu mužovi, ktorý si postavil dom na piesku. ²⁷ Spustil sa dážď, privalili sa vody, strhla sa víchrica, oborili sa na ten dom a dom sa zrútil; zostalo z neho veľké rumovisko.“

Úžas zástupov. – ²⁸ Keď Ježiš skončil tieto reči, zástupy žasli nad jeho učením, ²⁹ lebo ich učil ako ten, čo má moc, a nie ako ich zákonníci.

III. Ohlasovanie nebeského kráľovstva, 8, 1 – 10, 42

A. Naratívna časť: desať zázrakov, 8, 1 – 9, 38

8 Uzdravenie malomocného. – ¹ Keď Ježiš zostúpil z vrchu, išli za ním veľké zástupy. ² Tu prišiel k nemu istý malomocný, poklonil sa mu a vravel: „Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť.“ ³ On vystrel ruku, dotkol sa ho a povedal: „Chcem, buď čistý!“ A hneď bol očistený od malomocenstva. ⁴ Potom mu Ježiš povedal: „Daj si pozor a nikomu o tom nehovor, ale choď,

---

7, 12. *Lk* 6, 31. – Pozitívne sa tu formuluje to zlaté pravidlo konania, ktoré už v negatívnom znení poznali (*Tob* 4, 16). Dokonalosť kresťana nespočíva v tom, že nerobí zlo, ale v tom, že koná dobro.

7, 13 – 14. *Lk* 13, 24. – Tesná brána je obrazom námahy, obetavosti a svedomitosti. Široká brána a priestranná cesta sú zasa obrazom voľného, ľahkomyselného a hrišneho života.

7, 15 – 23. *Lk* 6, 43 – 44. 46; 13, 26 – 27.

7, 24 – 27. *Lk* 6, 47 – 49.

7, 28 – 29. *Mk* 1, 22; *Lk* 7, 1; 4, 32.

8, 1 – 4. *Mk* 1, 40 – 45; *Lk* 5, 12 – 14.

8, 4. *Lv* 14, 2 – 32. – Ježiš na začiatku svojej činnosti nechce, aby sa zvesť o jeho zázračných činoch privedla

ukáž sa kňazovi a prines obetný dar, ako predpísal Mojžiš – im na svedectvo.“

Uzdravenie stotníkovho sluhu. – ⁵ Keď potom vošiel do Kafarnauma, pristúpil k nemu stotník s prosbou: ⁶ „Pane, sluha mi leží doma ochrnutý a hrozne trpí.“ ⁷ On mu povedal: „Prídem a uzdravím ho.“ ⁸ Stotník mu odpovedal: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a môj sluha ozdravie.“ ⁹ Veď aj ja som podriadený človek a mám pod sebou vojakov. Ak daktorému poviem: ‚Chod!‘ – ide; inému: ‚Pod’ sem!‘ – tak príde; a svojmu sluhovi: ‚Urob toto!‘ – on to urobí.“

¹⁰ Keď to Ježiš počul, zadivil sa a tým, čo ho sprevádzali, povedal: „Veru, hovorím vám: Takú vieru som nenašiel u nikoho v Izraeli.“ ¹¹ Hovorím vám, že prídu mnohí od východu i západu a budú stolovať s Abrahámom, Izákom a Jakubom v nebeskom kráľovstve, ¹² a synovia kráľovstva budú vyhodení von do tmy; tam bude plač a škrípanie zubami.“ ¹³ A stotníkovi Ježiš povedal: „Chod’ a nech sa ti stane, ako si uveril.“ A v tú hodinu jeho sluha ozdravel.

Uzdravenie Petrovej testinej. – ¹⁴ Keď potom Ježiš vošiel do Petrovho domu, videl, že jeho testiná leží v horúčke. ¹⁵ Dotkol sa jej ruky a horúčka ju opustila. Hneď vstala a obsluhovala ho.

Ďalšie uzdravenia. – ¹⁶ Keď sa zvečeralo, priniesli k nemu mnohých posadnutých zlými duchmi a on slovom vyhánal duchov a uzdravoval všetkých chorých, ¹⁷ aby sa splnilo, čo povedal prorok Izaiáš:

*„On vzal na seba naše slabosti
a niesol naše choroby.“*

Náročnosť apoštolského povolania. – ¹⁸ Keď Ježiš videl okolo seba veľké zástupy, rozkázal preplaviť sa na druhý breh. ¹⁹ Tu k nemu pristúpil istý zákonník a povedal mu: „Učiteľ, pôjdem za tebou všade, kam pôjdeš.“ ²⁰ Ježiš mu odvetil: „Líšky majú svoje skrýše a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť.“

²¹ Iný, jeden z jeho učeníkov, mu povedal: „Pane, dovoľ mi najprv odísť a pochovať si otca.“ ²² Ale Ježiš mu povedal: „Pod’ za mnou a nechaj, nech si mŕtvi pochovávajú mŕtvych.“

Utíšenie búrky na mori. – ²³ Potom nastúpil na loďku a jeho učeníci ho nasledovali. ²⁴ Na mori sa zrazu strhla taká búrka, že sa vlny prevažovali cez loďku; a on spal. ²⁵ Pristúpili k nemu a zobudili ho slovami: „Pane, zachráň nás, hynieme!“ ²⁶ On im povedal: „Čo sa bojíte, vy, maloverní?!“ Potom vstal, pohrozil vetru i moru a nastalo veľké ticho. ²⁷ Ľudia žasli a hovorili: „Ktože je to, že ho i vietor i more poslúchajú?“

šírila. Ľud sa mal postupne presvedčiť o jeho božskom poslaní a mal zmeniť aj svoje nesprávne pozemské náhľady na mesiášske kráľovstvo.

8, 5 – 13. *Lk* 7, 1 – 10; 13, 28 – 29.

8, 12. „Synovia kráľovstva“ sú členovia vyvoleného národa, ktorí svojou zaľatosťou, nepoddajnosťou a odporom proti Ježišovi stratili prednostné právo (*Lk* 13, 28 – 29). Radosti neba znázorňuje Kristus obrazom hostiny, ktorá bývala večer v osvetlenej miestnosti.

8, 14 – 17. *Mk* 1, 29 – 32. 34; *Lk* 4, 38 – 40.

8, 17. *Iz* 53, 4.

8, 18 – 22. *Lk* 9, 57 – 60.

8, 20. „Syn človeka“ je mesiášsky názov, ktorým Ježiš u *Mt* 33-krát označuje sám seba. Neznamená len toľko, že Ježiš je pravý človek, ale podľa Daniela (7, 13) týmto názvom sa vyjadruje aj Ježišov nebeský pôvod, ako aj jeho večná sláva a vláda.

8, 23 – 27. *Mk* 4, 35 – 41; *Lk* 8, 22 – 25.

Uzdravenie posadnutých v gadarskom kraji. – ²⁸ Keď prišiel na druhý breh do gadarského kraja, vybehli proti nemu dvaja posadnutí zlými duchmi; vyšli z hrobov a boli takí zúrivi, že sa nik neodvážil chodiť tou cestou. ²⁹ Zrazu skríkli: „Čo ťa do nás, Syn Boží?! Prišiel si sem predčasne nás mučiť?“

³⁰ Neďaleko nich sa pásla veľká črieda sviň. ³¹ Zlí duchovia ho prosili: „Ak nás už vyháňaš, pošli nás do čriedy sviň.“ ³² On im povedal: „Chodte!“ A oni vyšli a vošli do sviň. Vtom sa celá črieda prudko hnala dolu svahom do mora a zahynula vo vodách. ³³ Pastieri ušli, a keď prišli do mesta, vyrozprávali všetko, aj o tých, čo boli posadnutí zlými duchmi. ³⁴ Tu celé mesto vyšlo oproti Ježišovi, a keď ho uvideli, prosili ho, aby odišiel z ich kraja.

9 Uzdravenie ochrnutého. – ¹ On nastúpil na loďku, preplavil sa na druhý breh a prišiel do svojho mesta. ² Tu mu priniesli ochrnutého človeka, ktorý ležal na lôžku. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: „Dúfaj, synu, odpúšťajú sa ti hriechy.“ ³ Vtedy si niektorí zákonníci povedali: „Tento sa rúha.“ ⁴ Keďže Ježiš poznal ich myšlienky, povedal: „Prečo myslíte zlé vo svojich srdciach? ⁵ Čo je ľahšie – povedať: ‚Odpúšťajú sa ti hriechy,‘ alebo povedať: ‚Vstaň a choď?‘ ⁶ Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy“ – povedal ochrnutému: „Vstaň, vezmi si lôžko a choď domov!“ ⁷ A on vstal a odišiel domov. ⁸ Keď to zástupy videli, s bážňou oslavovali Boha, ktorý dal takú moc ľuďom.

Povolanie Matúša. – ⁹ Keď odtiaľ Ježiš odišiel, videl na mýtnici sedieť človeka menom Matúša a povedal mu: „Pod' za mnou!“ On vstal a išiel za ním.

¹⁰ Keď potom Ježiš sedel v dome za stolom, prišli mnohí mýtnici a hriešnici a stolovali s ním a s jeho učeníkmi. ¹¹ Keď to videli farizeji, hovorili jeho učeníkom: „Prečo váš učiteľ jedáva s mýtnikmi a hriešnikmi?“ ¹² On to začul a povedal: „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. ¹³ Chodte a naučte sa, čo to znamená: ‚*Milosrdenstvo chcem, a nie obeť.*‘ Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov.“

Spor o pôste. – ¹⁴ Vtedy k nemu prišli Jánovi učeníci a hovorili: „Prečo sa my a farizeji často postíme, a tvoji učeníci sa nepostia?“ ¹⁵ Ježiš im povedal: „Vari môžu svadobní hostia smútiť, kým je ženích s nimi? No prídu dni, keď im ženícha vezmú; potom sa budú postiť. ¹⁶ Nik predsa neprišívá na starý odev záplatu z novej látky, lebo záplata sa z odevu vytrhne a diera bude ešte väčšia. ¹⁷ Ani nové víno nevlievajú do starých mechov, lebo mechy sa roztrhnú a aj víno vytečie, aj mechy sa zničia. Ale nové víno vlievajú do nových mechov, a tak sa oboje zachová.“

8, 28 – 34. *Mk* 5, 1 – 20; *Lk* 8, 26 – 39.

8, 28. Kraj Gadary (alebo Gerazy) treba hľadať v Dekapole na východnom pobreží Genezaretského jazera. Obyvatelia boli pohania a tí mohli chovať svine.

8, 29. „Predčasne,“ – t. j. ešte pred posledným súdom, keď budú definitívne vrhnutí do pekla.

9, 1 – 8. *Mk* 2, 1 – 12; *Lk* 5, 17 – 26.

9, 9 – 13. *Mk* 2, 14 – 17; *Lk* 5, 27 – 32.

9, 9. Podľa tradície Matúš je autorom tohto evanjelia. *Mk* a *Lk* ho nazývajú Lévim.

9, 13. *Oz* 6, 6.

9, 14 – 17. *Mk* 2, 18 – 22; *Lk* 5, 33 – 38.

9, 15. Ženíchom na tejto „svadbe“ je sám Ježiš. Kým Ježiš ešte viditeľne žije so svojimi, je to pre nich čas radosti. No keď im bude odňatý, nastane pre nich čas smútku a pôstu.

9, 16 – 17. Nové šaty, víno a mechy znamenajú nového ducha mesiášskeho Božieho kráľovstva; staré formy nábožnosti na to už nestačia.

Uzdravenie ženy trpiacej na krvotok a vzkriesenie Jairovej dcéry. – ¹⁸ Ako im toto hovoril, pristúpil k nemu istý popredný muž, poklonil sa mu a povedal: „Pred chvíľkou mi zomrela dcéra; ale poď, vlož na ňu ruku a ožije.“ ¹⁹ Ježiš vstal a šiel za ním i so svojimi učeníkmi.

²⁰ Vtedy k nemu odzadu pristúpila istá žena, ktorá dvanásť rokov trpela na krvotok, a dotkla sa obruby jeho odevu. ²¹ Povedala si totiž v duchu: „Ak sa dotknem čo len jeho odevu, uzdravím.“ ²² Ježiš sa obrátil, a keď ju zazrel, povedal: „Dúfaj, dcéra, tvoja viera ťa uzdravila.“ A žena bola od tej hodiny zdravá.

²³ Keď potom Ježiš prišiel do domu popredného muža a videl pískajúcich na píšťalách a rozrušený dav, ²⁴ povedal: „Odídte! Dievča neumrelo, ale spí.“ Oni ho vysmiali. ²⁵ Ale keď dav rozohnali, vošiel dnu, chytil dievča za ruku a ono vstalo. ²⁶ A chýr o tom sa rozniesol po celej krajine.

Uzdravenie dvoch slepcov. – ²⁷ Keď Ježiš odtiaľ odchádzal, išli za ním dvaja slepci a kričali: „Syn Dávidov, zmiluj sa nad nami!“ ²⁸ Keď potom vošiel do domu, slepci prišli k nemu. Ježiš sa ich opýtal: „Veríte, že to môžem urobiť?“ Oni mu odpovedali: „Áno, Pane.“ ²⁹ Tu sa dotkol ich očí a povedal: „Nech sa vám stane, ako ste uverili.“ ³⁰ A oči sa im otvorili. Ježiš im pohrozil: „Ale nech sa to nik nedozvie!“ ³¹ No oni šli a rozprávali o ňom po celom kraji.

Uzdravenie nemého. – ³² Keď odchádzali, priviedli mu nemého človeka, posadnutého zlým duchom. ³³ On zlého ducha vyhnal a nemý prehovoril. Zástupy žasli a vraveli: „Také niečo sa ešte nikdy v Izraeli nestalo.“ ³⁴ Ale farizeji hovorili: „Mocou kniežat a zlých duchov vyháňa zlých duchov.“

Žatva je veľká, ale robotníkov málo. – ³⁵ A Ježiš chodil po všetkých mestách a dedinách, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu. ³⁶ Keď videl zástupy, zľutoval sa nad nimi, lebo boli zmorené a sklesnuté ako ovce bez pastiera. ³⁷ Vtedy povedal svojim učeníkom: „Žatva je veľká, ale robotníkov málo.“ ³⁸ Preto proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu.“

B. Poučanie apoštolov, 10, 1 – 42

10 Vyvolenie Dvanástich. – ¹ Zvolal svojich dvanástich učeníkov a dal im moc nad nečistými duchmi, aby ich vyhánali a uzdravovali každý neduh a každú chorobu.

² A toto sú mená dvanástich apoštolov: prvý Šimon, zvaný Peter, a jeho brat Ondrej, Jakub Zebedejov a jeho brat Ján, ³ Filip a Bartolomej, Tomáš a mýtnik Matúš, Jakub Alfejov a Tadeáš, ⁴ Šimon Kananejský a Judáš Iškariotský, ktorý ho potom zradil.

Vyslanie Dvanástich. – ⁵ Týchto dvanástich Ježiš vyslal a prikázal im: „K pohanom nezabočujte a do samarijských miest nevchádzajte. ⁶ Choďte radšej k ovciam strateným z domu Izraela! ⁷ Choďte a hlásajte: ‚Priblížilo sa nebeské kráľovstvo.‘ ⁸ Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očist'ujte, zlých duchov vyhánajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte. ⁹ Neberte si do opaskov ani zlato, ani striebro, ani peniaze; ¹⁰ ani kapsu na cestu si neberte, ani dvojce šiat, ani obuv, ani palicu, lebo robotník si zaslúži svoj pokrm.

9, 18 – 26. *Mk* 5, 21 – 43; *Lk* 8, 40 – 56.

9, 24. Kristus mohol toto povedať; preňho niekoho vzkriesiť z mŕtvych je ako zobudiť ho zo spánku.

9, 34. *Mt* 12, 24.

9, 35 – 38. *Mk* 6, 34; *Lk* 10, 2.

10, 1 – 4. *Mk* 3, 14 – 19; *Lk* 9, 1; 6, 13 – 16.

10, 5 – 15. *Mk* 6, 8 – 11; *Lk* 10, 5 – 12; 9, 3 – 5.

¹¹ Keď prídete do niektorého mesta alebo dediny, vypytujte sa, kto je vás tam hoden. Tam potom ostaňte, kým nepôjdete ďalej. ¹² Keď vojdete do domu, pozdravte ho! ¹³ Ak ten dom bude toho hoden, nech naň zostúpi váš pokoj; ale ak toho hoden nebude, nech sa váš pokoj vráti k vám. ¹⁴ A keby vás niekto neprijal, ani vaše slová nevypočul, z takého domu alebo aj mesta odíďte a straste si prach z nôh. ¹⁵ Veru, hovorím vám: Krajine Sodomčanov a Gomorčanov bude v deň súdu ľahšie ako takému mestu.

Budú vás prenasledovať. – ¹⁶ Hľa, posielam vás ako ovce medzi vlkov. Buďte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice. ¹⁷ Chráňte sa ľudí, lebo vás vydajú súdom, budú vás bičovať vo svojich synagógach ¹⁸ a pre mňa vás budú vláčiť pred vládarov a kráľov, aby ste vydali svedectvo im aj pohanom. ¹⁹ Ale keď vás vydajú, nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám bude dané, čo máte povedať. ²⁰ Ved' to už nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás.

²¹ Brat vydá na smrť brata a otec dieťa. Deti povstanú proti rodičom a pripravia ich o život. ²² Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený. ²³ Keď vás budú prenasledovať v jednom meste, utečte do druhého. Veru, hovorím vám: Nebudete hotoví s izraelskými mestami, kým nepríde Syn človeka.

²⁴ Žiak nie je nad učiteľa ani sluha nad svojho pána. ²⁵ Stačí, keď je žiak ako jeho učiteľ a sluha ako jeho pán. Keď pána domu nazvali Belzebulom, o čo skôr jeho domácich?!

Odvaha pri vyznávaní Krista. – ²⁶ Nebojte sa ich teda. Lebo nič nie je skryté, čo by sa neodhalilo, a nič utajené, čo by sa neprezvedelo. Čo vám hovorím vo tme, ²⁷ hovorte na svetle, a čo počujete do ucha, rozhlasujte zo striech. ²⁸ Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu i telo zahubiť v pekle. ²⁹ Nepredávajú sa dva vrabce za halier? A predsa ani jeden z nich nepadne na zem bez vedomia vášho Otca.

³⁰ Vy však máte aj všetky vlasy na hlave spočítané. ³¹ Nebojte sa teda, vy ste cennejší ako mnoho vrabcov.

³² Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach. ³³ Ale toho, kto mňa zaprie pred ľuďmi, aj ja zapriem pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach.

Triedenie duchov. – ³⁴ Nemyslite si, že som priniesol pokoj na zem. Nie pokoj som priniesol, ale meč. ³⁵ Prišiel som postaviť

syna proti jeho otcovi,

dcéru proti matke,

nevestu proti svokre.

³⁶ *A vlastní domáci budú človeku nepriateľmi.*

Zrieknuť sa seba pre Ježiša. – ³⁷ Kto miluje otca alebo matku viac ako mňa, nie je ma hoden. A kto miluje syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hoden. ³⁸ Kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden. ³⁹ Kto nájde svoj život, stratí ho, a kto stratí svoj život pre

---

10, 16 – 23. *Mk* 13, 9 – 13; *Lk* 10, 3; 21, 12 – 17; 12, 11 – 12.

10, 24 – 33. *Mk* 4, 22; 8, 38; *Lk* 10, 3; 12, 2 – 9; 9, 26; *Jn* 13, 16; 15, 20.

10, 27. „Vo tme“, „do ucha“ – v súkromí; „na svetle“, „zo striech“ – verejne.

10, 34 – 42. *Mk* 8, 34 – 35; 9, 41; *Lk* 12, 51 – 53; 9, 48; *Jn* 13, 20.

10, 34 – 36. Kristus nás prišiel zmieriť s Bohom, ale tým vyhlásil neúprosný boj proti hriechu a svetáckemu duchu. Treba sa odlúčiť aj od najbližších, ak by boli prekážkou večnej spásy.

10, 38. *Mt* 16, 24 – 25.

10, 39. Kto by chcel svoj dočasný život zachovať odstúpením od Krista za cenu zrady, stratí večný blažený

mňa, nájde ho.

Záver poučania – dôstojnosť učeníkov. – ⁴⁰ Kto vás prijíma, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, prijíma toho, ktorý ma poslal. ⁴¹ Kto prijme proroka ako proroka, dostane odmenu proroka. Kto prijme spravodlivého ako spravodlivého, dostane odmenu spravodlivého. ⁴² A kto by dal piť jednému z týchto maličkých čo len za pohár studenej vody ako učeníkovi, veru, hovorím vám: Nepríde o svoju odmenu.“

IV. Tajomstvo nebeského kráľovstva, 11, 1 – 13, 52

A. Naratívna časť, 11, 1 – 12, 50

11 ¹ Keď Ježiš prestal poučovať svojich dvanástich učeníkov, odišiel odtiaľ učiť a kázať po ich mestách.

Otázka Jána Krstiteľa a Ježišovo svedectvo o ňom. – ² Ján bol v žalári. Keď počul o Kristových skutkoch, poslal k nemu svojich učeníkov ³ opýtať sa: „Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?“ ⁴ Ježiš im odpovedal: „Choďte a oznámte Jánovi, čo počujete a čo vidíte: ⁵ *Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sú čistí, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium.* ⁶ A blahoslavený je, kto sa na mne nepohorší.“ ⁷ Keď odchádzali, začal Ježiš hovoriť zástupom o Jánovi: „Čo ste vyšli na púšť vidieť? Trstinu zmietanú vetrom? ⁸ Alebo čo ste vyšli vidieť? Človeka oblečeného do jemných šiat? Veď tí, čo nosia jemné šaty, bývajú v kráľovských domoch. ⁹ Teda čo ste vyšli vidieť? Proroka? Áno, hovorím vám, viac ako proroka! ¹⁰ Lebo to o ňom je napísané:

*„Hľa, ja posielam svojho posla pred tvojou tvárou
a on pripraví cestu pred tebou.“*

¹¹ Veru, hovorím vám: Medzi tými, čo sa narodili zo ženy, nepovstal nik väčší ako Ján Krstiteľ. Ale ten, kto je v nebeskom kráľovstve menší, je väčší ako on. ¹² Od dní Jána Krstiteľa podnes trpí nebeské kráľovstvo násilie a násilníci sa ho zmocňujú. ¹³ Lebo všetci Proroci i Zákon prorokovali až po Jána. ¹⁴ A on sám – ak to chcete prijať – je Eliáš, ktorý má prísť. ¹⁵ Kto má uši, nech počúva!

Ježišov súd nad hriešnym pokolením. – ¹⁶ Komuže prirovnám toto pokolenie? Podobá sa deťom, čo vyesdávajú na námestí a pokrikujú na svojich druhov:

¹⁷ „Pískali sme vám, a netancovali ste;
nariekali sme, a neplakali ste.“

¹⁸ Prišiel Ján, nejedol a nepil, a hovoria: „Je posadnutý zlým duchom.“ ¹⁹ Prišiel Syn

---

život. Kto zasa z lásky ku Kristovi vydá na obetu svoj dočasný život, zaistí si večný život, ktorý získa ako odmenu a náhradu za všetko, čoho sa tu na svete vzdal (*Lk 17, 33*).

11, 2 – 19. *Lk 7, 18 – 35.*

11, 10. *Mal 3, 1.*

11, 12. Túto vetu možno rozumieť buď pasívne: Božie kráľovstvo trpí násilie, je prenasledované; alebo aktívne: Božie kráľovstvo treba dobýjať a účasť na ňom majú len odvážni a silní.

11, 16 – 19. *Lk 7, 31 – 35.*

11, 16 n. Kto sa chce pravde protiviť, vždy si nájde zámienku, aby sa pravde vyhýbal. Jána odmietli, lebo nejedol a nepil, Ježiša preto, že jedol a pil. Boží plán sa uskutoční aj napriek zlej vôli ľudí.

človeka, je a pije, a hovoria: ‚Hľa, pažravec a pijan, priateľ mýtnikov a hriešnikov!‘ No múdrosť ospravedľňuje jej skutky.“

Beda nekajúcim mestám. – ²⁰ Potom začal robiť výčitky mestám, v ktorých urobil najviac zázrakov, pretože sa nekajali: ²¹ „Beda ti, Korozain! Beda ti, Betsaida! Lebo keby sa v Týre a Sidone boli stali zázraky, ktoré sa stali u vás, dávno by boli robili pokánie v kajúcom rúchu a popole. ²² Preto vám hovorím: Týru a Sidonu bude v deň súdu ľahšie ako vám. ²³ A ty, Kafarnaum, vari *sa budeš vyvyšovať až do neba? Do pekla zostúpiš!* Lebo keby sa boli v Sodome diali zázraky, ktoré sa diali v tebe, bola by zostala po tento deň. ²⁴ Preto vám hovorím: Krajine Sodomčanov bude v deň súdu ľahšie ako tebe.“

Evanjelium sa zjavuje maličkým. – ²⁵ V tom čase Ježiš povedal: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. ²⁶ Áno, Otče, tebe sa tak páčilo. ²⁷ Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nepozná Syna, iba Otec, ani Otca nepozná nik, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť.“

Ježiš volá k sebe preťažených. – ²⁸ Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. ²⁹ Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. ³⁰ Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.“

12 Spor o sobote. – ¹ V tom čase išiel Ježiš v sobotu cez obilné pole. Jeho učeníci boli hladní a začali trhať klasy a jesť. ² Keď to videli farizeji, povedali mu: „Pozri, tvoji učeníci robia, čo neslobodno robiť v sobotu.“ ³ On im povedal: „Nečítali ste, čo urobil Dávid, keď bol hladný on i jeho družina? ⁴ Ako vošiel do Božieho domu a jedol obetované chleby, ktoré nesmel jesť ani on, ani tí, čo boli s ním, ale iba kňazi? ⁵ A v Zákone ste nečítali, že kňazi v sobotu porušujú v chráme sobotu, a predsa sú bez viny? ⁶ No hovorím vám: Tu je niekto väčší než chrám. ⁷ Keby ste vedeli, čo to znamená: ‚*Milosrdenstvo chcem, a nie obetu,*‘ neboli by ste odsúdili nevinných. ⁸ Syn človeka je pánom aj nad sobotou.“

Uzdravenie v sobotu. – ⁹ Keď odtiaľ odišiel, vošiel do ich synagógy. ¹⁰ Tam bol človek s vyschnutou rukou. Oni sa ho pýtali: „Slobodno v sobotu uzdraviť?“ Chceli ho totiž obžalovať. ¹¹ On im povedal: „Nájde sa medzi vami človek, ktorý by svoju jedinú ovцу nechytil a nevytiahol z jamy, keby mu do nej padla, hoc aj v sobotu? ¹² A o koľko viac je človek ako ovca! Teda v sobotu slobodno dobre robiť.“ ¹³ Potom povedal človeku: „Vystri ruku!“ On ju vystrel a bola zasa zdravá ako druhá. ¹⁴ Farizeji vyšli von a radili sa o ňom, ako ho zahubiť.“

Splnenie proroctva o Božom služobníkovi. – ¹⁵ Ježiš to vedel, preto odtiaľ odišiel. Mnohí

11, 20 – 24. *Lk* 10, 12 – 15.

11, 21. Korozain a Betsaida boli blízko Kafarnauma. Týrus a Sidon boli fenické mestá, teda pohanské.

11, 25 – 27. *Lk* 10, 21 – 22.

11, 25. „Múdri a rozumní“ – pyšní farizeji a zákonníci; „maličká“ – Ježišovi učeníci, ktorí pre svoju pokoru chápu náuku spásy.

12, 1 – 8. *Mk* 2, 23 – 28; *Lk* 6, 1 – 5.

12, 2. Farizeji nezazlievali, že apoštoli trhali klasy na cudzom poli, keďže to zákon chudobným dovoľoval (*Dt* 23, 25). No pohoršujú sa nad tým, že Ježišovi učeníci porušujú sobotný odpočinok.

12, 4. *1 Sam* 21, 2 – 7.

12, 5. *Nm* 28, 9.

12, 7. *Oz* 6, 6.

12, 9 – 14. *Mk* 3, 1 – 6; *Lk* 6, 6 – 11.

šli za ním a on ich všetkých uzdravil, ¹⁶ len im pohrozil, aby ho neprezradili. ¹⁷ Tak sa splnilo, čo povedal prorok Izaiáš:

¹⁸ „*Hľa, môj služobník, ktorého som si vyvolil,
môj miláčik, v ktorom mám zaľúbenie.*

*Vložím na neho svojho Ducha
a oznámi právo národom.*

¹⁹ *Nebude sa škriepiť, nebude kričať,
nik nebude počuť na ulici jeho hlas.*

²⁰ *Nalomenú trsť nedolomí,
hasnúci knôtik nedohasí,*

kým neprivedie právo k víťazstvu.

²¹ *V jeho meno budú dúfať národy.*“

Zlomyseľné prekrúcanie Ježišovej moci. – ²² Vtedy k nemu priviedli posadnutého zlým duchom, ktorý bol slepý a nemý. On ho uzdravil a nemý rozprával a videl. ²³ Zástupy žasli a vraveli: „Nie je toto syn Dávidov? ²⁴ Ale počuli to farizeji a hovorili: „Tento len mocou Belzebula, kniežaťa zlých duchov, vyháňa zlých duchov.“

²⁵ Ale on poznal ich myšlienky a povedal im: „Každé kráľovstvo vnútorne rozdelené spustne a nijaké mesto ani dom vnútorne rozdelené neobstoja. ²⁶ Ak satan vyháňa satana, je vnútorne rozdelený – akože potom ob stojí jeho kráľovstvo? ²⁷ Ak ja vyhánam zlých duchov mocou Belzebula, čou mocou ich vyhánajú vaši synovia? Preto oni budú vašimi sudcami. ²⁸ Ale ak ja Božím Duchom vyhánam zlých duchov, potom k vám prišlo Božie kráľovstvo. ²⁹ Alebo ako môže niekto vniknúť do domu silného človeka a ulúpiť mu veci, kým toho silného nezviaže? Až potom mu vyplieni dom. ³⁰ Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto nezhrmažďuje so mnou, rozhadzuje.

Hriech proti Duchu Svätému. – ³¹ Preto vám hovorím: Ľuďom sa odpustí každý hriech i rúhanie, ale rúhanie proti Duchu sa neodpustí. ³² Ak niekto povie niečo proti Synovi človeka, odpustí sa mu to. Kto by však povedal niečo proti Duchu Svätému, tomu sa neodpustí ani v tomto veku, ani v budúcom.

Z plnosti srdca hovoria ústa. – ³³ Vypestujte dobrý strom a bude dobré aj jeho ovocie, alebo zasadte zlý strom a bude zlé aj jeho ovocie. Lebo strom možno poznať po ovocí. ³⁴ Hadie plemeno, ako môžete hovoriť dobre, keď ste zlí? Ved' z plnosti srdca hovoria ústa. ³⁵ Dobrý človek vynáša z dobrého pokladu dobré veci a zlý človek vynáša zo zlého pokladu zlé. ³⁶ No hovorím vám: Ľudia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. ³⁷ Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený.“

12, 18. *Iz 42, 1 – 4.*

12, 22 – 30. *Mk 3, 22 – 27; Lk 11, 14 – 15. 17 – 23.*

12, 23. Podľa prorociev Mesiáš mal pochádzať z Dávidovho rodu (porov. 1, 1).

12, 31 – 32. *Mk 3, 28 – 29; Lk 12, 10.*

12, 32. Kto tvrdošijne odporuje Božej pravde, nakoniec Boha úplne znenávidí. Na odpustenie hriechov sa vyžaduje kajúce zmýšľanie; no zatvrdlivý človek práve to odopiera Bohu, a preto mu Boh nemôže odpustiť ani na tomto svete, ani v budúcom živote. Keďže toto miesto hovorí o odpúšťaní hriechov na druhom svete, nepriamo potvrdzuje učenie Cirkvi o očistci.

12, 33 – 37. *Mt 7, 17; Lk 6, 43 – 45.*

Jonášovo znamenie. – ³⁸ Vtedy mu povedali niektorí zákonníci a farizeji: „Učiteľ, chceme vidieť nejaké znamenie od teba.“ ³⁹ On im povedal: „Zlé a cudzoložné pokolenie žiada znamenie. Ale znamenie nedostane, iba ak znamenie proroka Jonáša. ⁴⁰ Lebo ako *bol Jonáš tri dni a tri noci v bruchu veľkej ryby*, tak bude Syn človeka tri dni a tri noci v lone zeme. ⁴¹ Muži z Ninive vystúpia na súde proti tomuto pokoleniu a odsúdia ho; lebo oni sa kajali na Jonášovo kázanie – a tu je niekto väčší ako Jonáš! ⁴² Kráľovná z juhu vystúpi na súde proti tomuto pokoleniu a odsúdi ho; lebo ona z končín zeme prišla počúvať Šalamúnovu múdrosť – a tu je predsa niekto väčší ako Šalamún!

O návrate nečistého ducha. – ⁴³ Keď nečistý duch vyjde z človeka, blúdi po vyschnutých miestach a hľadá odpočinok, ale nenájde. ⁴⁴ Vtedy si povie: ‚Vrátim sa do svojho domu, odkiaľ som vyšiel.‘ Keď ta príde, nájde ho prázdny, vymetený a vyzdobený. ⁴⁵ Tu odíde, vezme so sebou sedem iných duchov, horších, ako je sám, vojdú dnu a usídlia sa tam. A stav takého človeka je nakoniec horší, ako bol predtým. Tak to bude aj s týmto zlým pokolením.“

Pravá Ježišova rodina. – ⁴⁶ Kým ešte hovoril zástupom, vonku stála jeho matka a bratia a chceli sa s ním rozprávať. ⁴⁷ Ktosi mu povedal: „Vonku stojí tvoja matka a tvoji bratia a chcú sa s tebou rozprávať.“ ⁴⁸ On však odvetil tomu, čo mu to vravel: „Kto je moja matka a kto sú moji bratia?“ ⁴⁹ Vystrel ruku nad svojich učeníkov a povedal: „Hľa, moja matka a moji bratia. ⁵⁰ Lebo každý, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach, je môj brat i sestra, i matka.“

B. Ježišove podobenstvá, 13, 1 – 52

13 ¹ V ten deň vyšiel Ježiš z domu a posadil sa pri mori. ² Okolo neho sa zhromaždili veľké zástupy. Preto nastúpil na loďku a sadol si; a celý zástup stál na brehu.

Podobenstvo o rozsievачovi. – ³ Hovoril im veľa v podobenstvách: „Rozsievач vyšiel rozsievat’. ⁴ Ako sial, niektoré zrná padli na kraj cesty; prileteli vtáky a pozobali ich. ⁵ Iné padli na skalnatú pôdu, kde nemali veľa zeme, a hneď vzišli, lebo neboli hlboko v zemi; ⁶ ale keď vyšlo slnko, zahoreli, a pretože nemali koreňa, uschli. ⁷ Zasa iné padli do trnia, ale trnie vyrástlo a udusilo ich. ⁸ Iné zrná padli do dobrej zeme a priniesli úrodu: jedno stonásobnú, iné šesťdesiatnásobnú a iné tridsaťnásobnú. ⁹ Kto má uši, nech počúva!“

Prečo hovorí v podobenstvách. – ¹⁰ Tu pristúpili k nemu učeníci a spýtali sa ho: „Prečo im hovoríš v podobenstvách?“ ¹¹ On im odpovedal: „Preto, že vám je dané poznať tajomstvá

12, 38 – 42. *Mk* 8, 11 – 12; *Lk* 11, 16. 29 – 32.

12, 40. Pri slovách „tri dni a tri noci“ netreba myslieť na úplné dni, lebo Židia každý začatý alebo nedokončený deň počítali za úplný deň. Tak je to aj s počítaním rokov.

12, 43 – 45. *Lk* 11, 24 – 26.

12, 46 – 50. *Mk* 3, 31 – 35; *Lk* 8, 19 – 21.

12, 46. „Ježišovi bratia“ neboli jeho vlastní bratia, ale blízki príbuzní (bratanci a sesternice). V hebrejčine a aramejčine slovo „brat“ znamená aj brata, aj bratanca. Tak napr. dvaja z týchto bratov majú za matku Máriu Kleopasovu (*Mt* 27, 56), a nie Pannu Máriu (porov. 13, 55). V Starom zákone je mnoho podobných miest (napr. Abrahám a jeho synovec Lot sa volajú bratmi – *Gn* 13, 8; 14, 12. 14. 16).

12, 50. Ježiš dáva prednosť duchovnému pokrvenstvu pred telesným (porov. *Lk* 11, 28). Aj v tomto duchovnom pokrvenstve zaujíma Mária, Ježišova matka, prvé miesto, lebo vo všetkom plnila Božiu vôľu.

13, 1 – 9. *Mk* 4, 1 – 9; *Lk* 8, 4 – 8

13, 3. Podobenstvo je literárny útvar, charakteristický pre evanjeliá. Je to príbeh, udalosť, najčastejšie zo života človeka, pomocou ktorého Ježiš vysvetľuje nadprirodzenú pravdu. Pre podobenstvo je príznačné, že vyzýva poslucháča, aby sa nad ním zamyslel a porovnal s ním svoj život.

13, 10 – 17. *Mk* 4, 10 – 12. 25; *Lk* 8, 9 – 10. 18.

nebeského kráľovstva, ale im nie je dané. ¹² Lebo kto má, tomu sa pridá a bude mať hojne. Ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má. ¹³ Im hovorím v podobenstvách, lebo hľadajú, a nevidia, počúvajú, a nepočujú, ani nechápu. ¹⁴ Tak sa na nich spĺňa Izaiášovo proroctvo:

*„Budete počúvať, a nepochopíte,
budete hľadiť, a nevidíte.
¹⁵ Lebo otupelo srdce tohto ľudu:
ušami ťažko počujú
a oči si zavreli,
aby očami nevideli
a ušami nepočuli,
aby srdcom nechápali a neobrátili sa –
aby som ich nemohol uzdraviť.“*

Šťastie Ježišových učeníkov. – ¹⁶ Ale blahoslavené sú vaše oči, že vidia, aj vaše uši, že počujú. ¹⁷ Veru, hovorím vám: Mnohí proroci a spravodliví túžili vidieť, čo vidíte vy, ale nevideli, a počuť, čo vy počúvate, ale nepočuli.

Vysvetlenie podobenstva o rozsievачovi. – ¹⁸ Vy teda počujte podobenstvo o rozsievачovi: ¹⁹ Keď niekto počúva slovo o kráľovstve a nechápe ho, prichádza Zlý a uchytí, čo bolo zasiaté do jeho srdca. To je ten, u koho bolo zasiaté na kraji cesty. ²⁰ U koho bolo zasiaté do skalnatej pôdy, to je ten, kto počúva slovo a hneď ho s radosťou prijíma, ²¹ ale nemá v sebe koreňa, je chvíľkový. Keď nastane pre slovo súženie alebo prenasledovanie, hneď odpadne. ²² U koho bolo zasiaté do trnia, to je ten, kto počúva slovo, ale svetské starosti a klam bohatstva slovo udusia a ostane bez úžitku. ²³ A u koho bolo zasiaté do dobrej zeme, to je ten, kto počúva slovo a chápe ho a ono prináša úrodu: jedno stonásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné tridsaťnásobnú.“

Podobenstvo o kúkoli medzi pšenickou. – ²⁴ Predniesol im aj iné podobenstvo: „Nebeské kráľovstvo sa podobá človeku, ktorý zasial na svojej roli dobré semeno. ²⁵ Ale kým ľudia spali, prišiel jeho nepriateľ, prisial medzi pšenicu kúkol a odišiel. ²⁶ Keď vyrástlo steblo a vyháňalo do klasu, ukázal sa aj kúkol. ²⁷ K hospodárovi prišli sluhovia a povedali mu: ‚Pane, nezasial si na svojej roli dobré semeno? Kde sa teda vzal kúkol?‘ ²⁸ On im vrazil: ‚To urobil nepriateľ.‘ Sluhovia mu povedali: ‚Chceš, aby sme šli a vyzbierali ho?‘ ²⁹ On odpovedal: ‚Nie, lebo pri zbieraní kúkola by ste mohli vytrhnúť aj pšenicu. ³⁰ Nechajte oboje rásť až do žatvy. V čase žatvy poviem žencom: Pozbierajte najprv kúkol a poviažte ho do snopov na spálenie, ale pšenicu zhromaždíte do mojej stodoly.‘“

Podobenstvo o horčičnom zrnku. – ³¹ Predniesol im ešte iné podobenstvo: „Nebeské kráľovstvo sa podobá horčičnému zrnku, ktoré človek vzal a zasial na svojej roli. ³² Ono je síce najmenšie zo všetkých semien, ale keď vyrastie, je väčšie než ostatné byliny a je z neho strom, takže prilietajú nebeské vtáky a hniezdia na jeho konároch.“

13, 14 – 15. *Iz* 6, 9 – 10.

13, 16. *Lk* 10, 23 – 24.

13, 18 – 23. *Mk* 4, 13 – 20; *Lk* 8, 11 – 15.

13, 24 – 30. Podobenstvo o kúkoli má iba *Mt*. Odpovedá v ňom na otázku o pôvode zla a zmysle zla v Cirkvi a vo svete.

13, 31 – 32. *Mk* 4, 30 – 32; *Lk* 13, 18 – 19.

13, 31. Podobenstvo o vzraste horčičného zrnka znázorňuje rozvoj Božieho kráľovstva na svete od skromných začiatkov až po celosvetovú veľkosť.

Podobenstvo o kvase. – ³³ Ďalšie podobenstvo im povedal: „Nebeské kráľovstvo sa podobá kvasu, ktorý žena vezme a vmiesi do troch mier múky, až sa všetko prekvasí.“

Vysvetlenie podobenstva o kúkoli. – ³⁴ Toto všetko hovoril Ježiš zástupom v podobenstvách. Bez podobenstva im nehovoril nič, ³⁵ aby sa splnilo, čo predpovedal prorok:

*„Otvorím svoje ústa v podobenstvách,
vyrozprávam, čo bolo skryté od stvorenia sveta.“*

³⁶ Potom rozpustil zástupy a vošiel do domu. Tu k nemu pristúpili jeho učeníci a vraveli mu: „Vysvetli nám podobenstvo o kúkoli na roli.“ ³⁷ On im povedal: „Rozsievateľ dobrého semena je Syn človeka. ³⁸ Roľa je svet. Dobré semeno sú synovia kráľovstva, kúkol' sú synovia Zlého. ³⁹ Nepriateľ, ktorý ho zasial, je diabol. Žatva je koniec sveta a ženci sú anjeli. ⁴⁰ Ako teda zbierajú kúkol' a pália v ohni, tak bude aj na konci sveta: ⁴¹ Syn človeka pošle svojich anjelov a vyzbierajú z jeho kráľovstva všetky pohoršenia a tých, čo pášu nepravosť, ⁴² a hodia ich do ohnivej pece. Tam bude plač a škrípanie zubami. ⁴³ Vtedy sa spravodliví zaskvejú ako slnko v kráľovstve svojho Otca. Kto má uši, nech počúva!

Podobenstvo o poklade v poli. – ⁴⁴ Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému v poli. Keď ho človek nájde, skryje ho a od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi.

Podobenstvo o perle. – ⁴⁵ Nebeské kráľovstvo sa podobá aj kupcovi, ktorý hľadá vzácne perly. ⁴⁶ Keď nájde veľmi cennú perlu, ide, predá všetko, čo má, a kúpi ju.

Podobenstvo o rybárskej sieti. – ⁴⁷ A zasa nebeské kráľovstvo sa podobá sieti, ktorú spustia do mora a ona zachytáva všetky druhy. ⁴⁸ Keď je plná, vytiahnu ju na breh, posadajú si, dobré vyberú do nádob a zlé vyhodia von. ⁴⁹ Tak bude aj na konci sveta: vyjdú anjeli, oddelia zlých od spravodlivých ⁵⁰ a hodia ich do ohnivej pece. Tam bude plač a škrípanie zubami.

Zakončenie. – ⁵¹ Pochopili ste to všetko?“ „Áno,“ odpovedali. ⁵² A on im povedal: „Preto sa každý zákonník, ktorý sa stal učeníkom nebeského kráľovstva, podobá hospodárovi, ktorý vynáša zo svojej pokladnice veci nové i staré.“

V. Cirkev, prvotiny nebeského kráľovstva, 13, 53 – 18, 35

A. Naratívna časť, 13, 53 – 17, 27

13, 33. *Lk* 13, 20 – 21. – Cirkev sa nemá len rozšíriť po svete, ale má premeniť najmä vnútorné zmýšľanie ľudí, aby boli Božími deťmi. Podobenstvo vyjadruje vnútornú silu evanjelia. „Miera“ je 13,09 l.

13, 34. *Mk* 4, 34 – 35.

13, 35. *Ž* 78, 2.

13, 36 – 43. Boh trpí na tomto svete dobrých i zlých ľudí, a tak to bude až do posledného súdu. Vtedy sa konečne všetko roztriedi. Týmto podobenstvom Kristus pouča, že v jeho Cirkvi budú aj hriešni členovia; ukazuje sa tu božská zhovievavosť, ktorou Boh trpí hriešnikov a dáva im čas na pokánie.

13, 47 – 50. Podobenstvo o rybárskej sieti znázorňuje, aký osud čaká dobrých a zlých členov Cirkvi na konci sveta.

Ježiš v Nazarete. – ⁵³ Keď Ježiš skončil tieto podobenstvá, odišiel odtiaľ. ⁵⁴ Prišiel do svojej vlasti a učil ich v synagóge. Oni sa divili a hovorili: „Skade má tento takú múdrosť a zázračnú moc? ⁵⁵ Vari to nie je tesárov syn? Nevolá sa jeho matka Mária a jeho bratia Jakub a Jozef, Šimon a Júda? ⁵⁶ A nie sú u nás všetky jeho sestry? Skadeže má toto všetko?“ ⁵⁷ A pohoršovali sa na ňom. Ale Ježiš im povedal: „Proroka si všade uctia, len nie v jeho vlasti a v jeho dome.“ ⁵⁸ A pre ich neveru tam neurobil veľa zázrakov.

14 Herodes a Ján Krstiteľ. – ¹ V tom čase tetrarcha Herodes počul o Ježišovi ² a hovoril svojim dvoranom: „To je Ján Krstiteľ. Vstal z mŕtvych, a preto v ňom pôsobí zázračná moc.“ ³ Herodes totiž Jána chytil, sputnal ho a vrhol do väzenia pre Herodiadu, manželku svojho brata Filipa, ⁴ lebo mu Ján hovoril: „Nesmieš s ňou žiť!“ ⁵ A chcel ho zabiť, bál sa však ľudu, lebo ho pokladali za proroka.

⁶ No v deň Herodesových narodenín tancovala dcéra Herodiady v kruhu hostí a Herodesovi sa tak páčila, ⁷ že jej pod prísahou sľúbil dať všetko, čo si bude žiadať. ⁸ Ona na návod svojej matky povedala: „Daj mi tu na mise hlavu Jána Krstiteľa.“ ⁹ Kráľ sa zarmútil, ale pre prísahu a kvôli spolustolujúcim rozkázal, aby jej ju dali. ¹⁰ A tak dal Jána vo väzení sťat'. ¹¹ I priniesli na mise jeho hlavu, odovzdali ju dievčaťu a ono ju zaneslo svojej matke. ¹² Tu prišli jeho učeníci, vzali jeho telo a pochovali ho; potom išli a oznámili to Ježišovi.

Prvé rozmnoženie chleba. – ¹³ Keď to Ježiš počul, odobral sa odtiaľ loďkou na pusté miesto do samoty. Ale zástupy sa o tom dopyčuli a pešo išli z miest za ním. ¹⁴ Keď vystúpil a videl veľký zástup, zľutoval sa nad nimi a uzdravoval im chorých. ¹⁵ A keď sa zvečierilo, pristúpili k nemu učeníci a hovorili: „Toto miesto je pusté a čas už pokročil. Rozpusť zástupy, nech sa rozídu do dedín kúpiť si jedlo.“ ¹⁶ Ale Ježiš im povedal: „Nemusia nikam chodiť; vy im dajte jesť!“ ¹⁷ Oni mu vraveli: „Nemáme tu nič, iba päť chlebov a dve ryby.“ ¹⁸ On povedal: „Prineste mi ich sem!“ ¹⁹ Potom rozkázal, aby si zástupy posadali na trávnu. Vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával učeníkom a učeníci zástupom. ²⁰ Všetci jedli a nasýtili sa, ba ešte nazbierali dvanásť plných košov zvyšných odrobín. ²¹ A tých, čo jedli, bolo asi päťtisíc mužov, okrem žien a detí.

Ježiš kráča po mori. – ²² A hneď rozkázal učeníkom, aby nastúpili na loďku a išli pred ním na druhý breh, kým on rozpustí zástupy. ²³ Keď rozpustil zástupy, vystúpil sám na vrch modliť sa. Zvečierilo sa a on tam bol sám.

²⁴ Loďka bola už mnoho stadií od zeme a zmietali ňou vlny, lebo vietor dul proti nim. ²⁵ Nad ránom sa, kráčajúc po mori, blížil k nim Ježiš. ²⁶ Keď ho učeníci videli kráčať po mori, vzrušení vraveli: „Mátoha!“ A od strachu vykriekli. ²⁷ Ale Ježiš sa im hneď prihovril:

13, 53 – 58. *Mk* 6, 1 – 6; *Lk* 4, 16. 24.

13, 55 – 56. O Ježišových „bratoch“ pozri poznámku k 12, 46. Tu spomínané Ježišove „sestry“ boli podobne ako „bratia“ jeho príbuznými.

13, 58. Ježiš nekonal zázraky na želanie ľudí. Každý jeho zázrak bol znamením spásy. Konaním zázrakov dokazoval ľuďom, že v ňom sa priblížila spása. Preto na jednej strane sa žiada viera u toho, na kom mal vykonať zázrak, na druhej strane túto vieru zázrakmi udeľoval a zväčšoval. Nerobil preto zázraky tam, kde ho vopred svojou neverou odmietali.

14, 1 – 12. *Mk* 6, 14 – 29; *Lk* 9, 7 – 9; 3, 19 – 20.

14, 1. Herodes Antipas bol jedným zo synov Herodesa Veľkého. Z otcovho dedičstva dostal za podiel Galileu a Zajordánsko (Pereu). Svojmu bratovi odlákal manželku Herodiadu a žil s ňou. Vládal do roku 39, keď bol poslaný do vyhnanstva.

14, 13 – 21. *Mk* 6, 31 – 44; *Lk* 9, 10 – 17; *Jn* 6, 1 – 13. – Zázračné rozmnoženie chlebov je prípravou na ustanovenie sviatosti Eucharistie.

14, 22 – 33. *Mk* 6, 45 – 51; *Jn* 6, 15 – 21.

14, 24. Jeden stadion je asi 186 m.

„Vzchopte sa! To som ja, nebojte sa!“²⁸ Peter mu povedal: „Pane, ak si to ty, rozkáž, aby som prišiel k tebe po vode.“²⁹ On povedal: „Pod’!“ Peter vystúpil z loďky, vykročil po vode a šiel k Ježišovi.³⁰ Ale keď videl silný vietor, naľakal sa. Začal sa topiť a vykrikol: „Pane, zachráň ma!“³¹ Ježiš hneď vystrel ruku, zachytil ho a povedal mu: „Maloverný, prečo si pochyboval?“³² A keď vstúpili do loďky, vietor utíchol.³³ Tí, čo boli na loďke, klaňali sa mu a vraveli: „Naozaj si Boží Syn!“

Ježiš uzdravuje v Genezarete. –³⁴ Preplavili sa na druhý breh a došli do kraja Genezaret.³⁵ Len čo ho obyvatelia toho kraja spoznali, vyslali poslov do celého okolia. I prinášali k nemu všetkých chorých³⁶ a prosili ho, aby sa smeli dotknúť aspoň obruby jeho odevu. A všetci, čo sa ho dotkli, ozdraveli.

15 Tradície otcov. –¹ Vtedy prišli k Ježišovi farizeji a zákonníci z Jeruzalema a opýtali sa ho:² „Prečo tvoji učeníci prestupujú obyčaje otcov? Ved’ si neumývajú ruky, keď jedia chlieb.“³ On im odvetil: „A vy prečo prestupujete Božie prikázanie pre svoje obyčaje?“⁴ Lebo Boh povedal: *„Cti svojho otca i matku“* a: *„Kto by zlorečil otcovi alebo matke, musí zomrieť.“*⁵ Vy však hovoríte: *„Keď niekto povie otcovi alebo matke: Všetko, čím by som ti mal pomáhať, je obetný dar,“* ten už nemusí ctíť svojho otca. A zrušili ste Božie slovo pre svoje obyčaje.⁷ Pokrytci! Dobré o vás prorokoval Izaiáš, keď povedal:

*„Tento ľud ma uctieva perami,
ale ich srdce je ďaleko odo mňa.*

*„No darmo si ma ctia,
lebo náuky, čo učia, sú iba ľudské príkazy.“*

Čo poškvŕňuje človeka. –¹⁰ Potom zavolať k sebe zástup a povedal im: „Počúvajte a pochopte:¹¹ Človeka nepoškvŕňuje to, čo vchádza do úst, ale čo vychádza z úst, to poškvŕňuje človeka.“

¹² Tu pristúpili učeníci a povedali mu: „Vieš, že sa farizeji pohoršili, keď počuli, čo si povedal?“¹³ On im odpovedal: „Každú rastlinu, ktorú nezasadil môj nebeský Otec, vytrhnú aj s koreňom.¹⁴ Nechajte ich. Sú slepými vodcami slepých. A keď slepý vedie slepého, obaja padnú do jamy.“¹⁵ Peter mu na to povedal: „Vysvetli nám toto podobenstvo.“¹⁶ On odvetil: „Ešte ani vy nechápete?“¹⁷ Nerozumiete, že všetko, čo vchádza do úst, ide do brucha a vylučuje sa do stoky?“¹⁸ Ale to, čo vychádza z úst, pochádza zo srdca a poškvŕňuje človeka.¹⁹ Lebo zo srdca vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, krivé

14, 34 – 36. *Mk* 6, 53 – 56.

14, 34. Genezaret je úrodná rovina na severozápadnom pobreží Genezaretského jazera.

15, 1 – 20. *Mk* 7, 1 – 23.

15, 2. „Obyčaje otcov“ znamená všelijaké predpisy, popridávané k Mojžišovmu zákonu. Boli to výslovne ľudské predpisy, ktoré zachovávanie zákona neobyčajne sťažovali. Ježiš vytýka, že kvôli predpisom nezachovávajú zákon.

15, 4. *Ex* 20, 12; 21, 17; *Dt* 5, 16.

15, 5 – 6. V Kristových časoch Židia mali vo zvyku sľubom venovať Bohu to, čo mali dávať na výživu rodičom. Tak sa syn mohol zbaviť povinnosti vydržiavať svojich rodičov a mohol im odoprieť všetku hmotnú podporu. Takýto sľub Židia pokladali za silnejší ako prirodzenú povinnosť starať sa o rodičov. Kristus takéto počínanie odsudzuje.

15, 8. *Iz* 29, 13.

15, 11. Ježiš učí, že človeka môže naozaj poškvŕniť iba hriech, ktorého koreň väzí v neposlušnosti a v zlej žiadostivosti srdca. „Srdce“ (v. 18) sa tu berie v semitskom chápaní ako sídlo rozumu a vôle, teda myseľ, duch, vnútro.

15, 14. *Lk* 6, 39.

svedectvá, rúhanie. ²⁰ Toto poškvŕňuje človeka; ale jest' neumytými rukami, to človeka nepoškvŕňuje.“

Uzdravenie Kanaánčanky. – ²¹ Ježiš odtiaľ odišiel a odobral sa do okolia Týru a Sidonu. ²² Tu prišla k nemu istá kanaánska žena z tých končín a kričala: „Zmiluj sa nado mnou, Pane, syn Dávidov! Dcéru mi hrozne trápi zlý duch.“ ²³ Ale on jej neodpovedal ani slovo.

Jeho učeníci pristúpili k nemu a prosili ho: „Pošli ju preč, lebo kričí za nami.“ ²⁴ Ale on odvetil: „Ja som poslaný iba k ovciam strateným z domu Izraela.“ ²⁵ No ona prišla k nemu, poklonila sa mu a povedala: „Pane, pomôž mi!“ ²⁶ On jej odpovedal: „Nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť ho šteňatám.“ ²⁷ „Áno, Pane,“ vravela ona, „ale aj šteňatá jedia odrobinky, čo padajú zo stola ich pánov.“ ²⁸ Vtedy jej Ježiš povedal: „Žena, veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako chceš.“ A od tej hodiny bola jej dcéra zdravá.

Uzdravenia pri Galilejskom mori. – ²⁹ Keď odtiaľ Ježiš odišiel, prišiel ku Galilejskému moru, vystúpil na vrch a tam si sadol. ³⁰ Prichádzali k nemu celé zástupy, ktoré mali so sebou chromých, slepých, mrzákov, nemých a mnohých iných. Kládli mu ich k nohám a on ich uzdravoval. ³¹ A zástupy žasli, keď videli, že nemá hovoria, mrzáci sú zdraví, chromí chodia a slepí vidia, a vebili Boha Izraela.

Druhé rozmnoženie chleba. – ³² Ježiš zvolal svojich učeníkov a povedal: „Ľúto mi je zástupu, lebo už tri dni sa zdržiavajú pri mne a nemajú čo jest'. A nechcem ich prepustiť hladných, aby nepoomdlievali na ceste.“ ³³ Učeníci mu povedali: „Kdeže vezmeme na púšti toľko chleba, aby sme nasýtili takýto zástup?“ ³⁴ Ježiš sa ich opýtal: „Koľko máte chlebov?“ Oni odpovedali: „Sedem a zopár rybiek.“ ³⁵ Tu rozkázal zástupu, aby si posadal na zem. ³⁶ Vzal sedem chlebov a ryby, vzdával vďaky, lámal a dával učeníkom a učeníci zástupom. ³⁷ Všetci jedli a nasýtili sa. A nazbierali sedem plných košov zvyšných odrobín. ³⁸ Tých, čo jedli, bolo štyritisíc mužov okrem žien a detí. ³⁹ Potom zástupy rozpustil, nastúpil na loďku a prišiel do magadanského kraja.

16 Spor o znamenie. – ¹ Tu prišli k nemu farizeji a saduceji a pokúšali ho. Žiadali ho, aby im ukázal znamenie z neba. ² Ale on im povedal: „Keď sa zvečerí, hovorievate: ‚Bude pekne, lebo sa červenie nebo;‘ ³ a ráno: ‚Nebo je zachmúrené a červené, dnes bude búrka.‘ Vzhľad oblohy viete posúdiť, a znamenia časov neviete! ⁴ Zlé a cudzoložné pokolenie žiada znamenie, ale znamenie nedostane, iba ak znamenie Jonášovo.“ Nechal ich tam a odišiel.

Varovanie pred kvasom farizejov. – ⁵ Učeníci prišli na druhý breh. Zabudli si vziať chlieb ⁶ a Ježiš im povedal: „Dajte si pozor a chráňte sa kvasu farizejov a saducejov!“ ⁷ Oni však rozmýšľali a hovorili si: „Nevzali sme si chlieb!“ ⁸ Ale Ježiš to vedel a povedal: „Maloverní, prečo premýšľate, že nemáte chlieb? ⁹ Ešte nerozumiете, ani sa nepamätáte na päť chlebov pre päťtisíc ľudí a koľko košov ste nazbierali? ¹⁰ Ani na sedem chlebov pre štyritisíc ľudí a koľko košov ste nazbierali? ¹¹ Ako to, že nechápete, že som vám nehovoril o chlebe?! Ale chráňte sa kvasu farizejov a saducejov!“ ¹² Vtedy pochopili, že im nehovoril, aby sa chránili chlebového kvasu, ale náuky farizejov a saducejov.

15, 21 – 28. *Mk* 7, 24 – 30.

15, 32 – 39. *Mk* 8, 1 – 10.

16, 1 – 4. *Mk* 8, 11 – 13; *Lk* 12, 54 – 56. – Ako sa z určitých znakov dá usudzovať, aké bude počasie, aj mesiášske časy mali svoje znaky, z ktorých bolo možné poznať, že Ježiš je prisľúbený a očakávaný Mesiáš.

16, 4. *Mt* 12, 38 – 39; *Lk* 11, 29.

16, 5 – 12. *Mk* 8, 14 – 21; *Lk* 12, 1.

16, 6. Pozri poznámku k *Mk* 8, 15.

Petrovo vyznanie a jeho primát. – ¹³ Keď potom Ježiš prišiel do okolia Cézarey Filipovej, pýtal sa svojich učeníkov: „Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?“ ¹⁴ Oni vraveli: „Jedni za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša a iní za Jeremiáša alebo za jedného z prorokov.“ ¹⁵ „A za koho ma pokladáte vy?“ opýtal sa ich. ¹⁶ Odpovedal Šimon Peter: „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha.“ ¹⁷ Ježiš mu povedal: „Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. ¹⁸ A ja ti hovorím: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. ¹⁹ Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi.“ ²⁰ Potom prikázal učeníkom, aby nikomu nehovorili, že on je Mesiáš.

Prvá predpoveď utrpenia. – ²¹ Od tej chvíle začal Ježiš svojim učeníkom vyjavovať, že musí ísť do Jeruzalema a mnoho trpieť od starších, veľkňazov a zákonníkov, že ho zabijú, ale tretieho dňa vstane z mŕtvych. ²² Peter si ho vzal nabok a začal mu dohovárať: „Nech ti je milostivý Boh, Pane! To sa ti nesmie stať!“ ²³ On sa obrátil a povedal Petrovi: „Choď mi z cesty, satan! Na pohoršenie si mi, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské!“

Ako nasledovať Ježiša. – ²⁴ Potom Ježiš povedal svojim učeníkom: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. ²⁵ Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho. ²⁶ Veď čo osozí človeku, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?! Alebo za čo vymení človek svoju dušu?! ²⁷ Lebo Syn človeka príde v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi a vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov. ²⁸ Veru, hovorím vám: Niektorí z tých, čo tu stoja, neokúsia smrť, kým nevidia Syna človeka, ako prichádza vo svojom kráľovstve.“

17 Ježišovo premenenie. – ¹ O šesť dní vzal Ježiš so sebou Petra, Jakuba a jeho brata Jána a vyviedol ich na vysoký vrch do samoty. ² Tam sa pred nimi premenil: tvár mu zažiarila sťa slnko a odev mu zbelel ako svetlo. ³ Vtom sa im zjavil Mojžiš a Eliáš a rozprávali sa s ním. ⁴ Vtedy Peter povedal Ježišovi: „Pane, dobre je nám tu. Ak chceš, urobím tu tri stánky: jeden tebe, jeden Mojžišovi a jeden Eliášovi.“ ⁵ Kým ešte hovoril, zahalil ich jasný oblak a z oblaku zaznel hlas: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie; počúvajte ho.“ ⁶ Keď to učenici počuli, padli na tvár a veľmi sa báli. ⁷ No pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: „Vstaňte a nebojte sa!“ ⁸ A keď zdvihli oči, nevideli nikoho, iba Ježiša.

16, 13 – 20. *Mk* 8, 27 – 30; *Lk* 9, 18 – 21.

16, 13. Cézarea Filipova je 40 až 48 km severne od Betsaidy na úpäti Hermonu.

16, 17. „Telo a krv“ je výraz, ktorý označuje „človeka“.

16, 18 – 19. Týmito slovami prisľubuje Ježiš Šimonovi najvyšší úrad v Cirkvi. Nové Šimonovo meno bude Skala (po aramejsky Kefá, po grécky Petros), Peter. Je to meno úradu, ktorý má Šimon zastávať v budúcej, Kristom založenej Cirkvi. Na tomto Petrovom úrade Ježiš postaví svoju Cirkev akoby na skale. Odovzdanie kľúčov od domu alebo mesta znamenalo odovzdanie moci (právo otvárať a zatvárať, vpúšťať a vylučovať). Najvyššia Petrova moc zahrňuje v sebe moc kľúčov, moc viazať a rozväzovať, čo obrazne označuje skutočnú úplnú a najvyššiu právomoc a autoritu v Cirkvi. Po svojom vzkriesení Kristus svoj prisľub splnil a odovzdal Petrovi najvyšší úrad v Cirkvi (*Jn* 21, 15 – 17).

16, 20. Pozri poznámku k 8, 4.

16, 21 – 28. *Mk* 8, 31 – 9, 1. *Lk* 9, 22 – 27.

16, 23. Peter vo veľkej horlivosti chce odvrátiť Ježiša od jeho najvlastnejšieho poslania a v tomto zmysle je Peter pokušiteľom, čiže Božím protivníkom („satan“ je doslovne protivník, pokušiteľ).

16, 27 – 28. Verše 27 a 28 hovoria o dvoch zjaveniach Syna človeka v jeho kráľovstve. V. 27 hovorí o kráľovstve, ktoré po poslednom súde odovzdá Syn Bohu Otcovi, v. 28 o Kristovom kráľovstve, ktoré sa ukáže s ruinami Jeruzalema. Niektorí zasa v. 28 vzťahujú na premenenie Pána, o ktorom je reč v nasledujúcej kapitole.

17, 1 – 9. *Mk* 9, 2 – 9; *Lk* 9, 28 – 36; 2 *Pt* 1, 16 – 18.

⁹ Keď zostupovali z vrchu, Ježiš im prikázal: „Nikomuh nehovorte o tomto videní, kým Syn človeka nevstane z mŕtvych.“

¹⁰ Učenci sa ho pýtali: „Prečo teda zákonníci hovoria, že najprv musí prísť Eliáš?“ ¹¹ On odpovedal: „Áno, Eliáš príde a všetko obnoví. ¹² Ba hovorím vám, že Eliáš už prišiel, no nespoznali ho a urobili s ním, čo chceli. Takisto bude od nich trpieť aj Syn človeka.“ ¹³ Vtedy učenci pochopili, že im hovoril o Jánovi Krstiteľovi.

Uzdravenie posadnutého chlapca. – ¹⁴ Keď prišli k zástupu, pristúpil k nemu istý človek, padol pred ním na kolena ¹⁵ a hovoril: „Pane, zmiluj sa nad mojím synom: je námesačný a veľmi trpí, lebo často padne do ohňa a často do vody. ¹⁶ Priviedol som ho k tvojim učeníkom, no nemohli ho uzdraviť.“ ¹⁷ Ježiš povedal: „Neveriace a skazené pokolenie, dokiaľ budem s vami? Dokedy vás mám ešte trpieť? Privedte ho sem ku mne.“ ¹⁸ Ježiš zlému duchu pohrozil, ten z neho vyšiel a chlapec bol od tej hodiny zdravý. ¹⁹ Keď boli učenci s Ježišom sami, pristúpili k nemu a spýtali sa ho: „Prečo sme ho nemohli vyhnáť my?“ ²⁰ On im povedal: „Pre svoju malú vieru. Veru, hovorím vám: Ak budete mať vieru ako horčičné zrnko a poviete tomuto vrchu: „Prejdi odtiaľto ta!“ – prejde. A nič vám nebude nemožné.“ ⁽²¹⁾

Druhá predpoveď utrpenia. – ²² Keď boli spolu v Galilei, Ježiš im povedal: „Syn človeka bude vydaný do rúk ľudí; ²³ zabijú ho, ale tretieho dňa vstane z mŕtvych.“ A oni sa veľmi zarmútili.

Chrámová daň. – ²⁴ Keď prišli do Kafarnauma, pristúpili k Petrovi vyberači dvojdrachmy a povedali: „Váš učiteľ neplatí dvojdrachmu?“ ²⁵ On vravel: „Platí.“ Keď potom vošiel do domu, Ježiš ho predišiel otázkou: „Šimon, čo myslíš? Od koho vyberajú pozemskí králi poplatky a dane? Od svojich synov, či od cudzích?“ ²⁶ On odpovedal: „Od cudzích.“ A Ježiš mu povedal: „Synovia sú teda oslobodení. ²⁷ Ale aby sme ich nepohoršili, choď k moru, hoď udicu a rybu, ktorá sa chytí prvá, vezmi, otvor jej ústa a nájdeš statér. Vezmi ho a daj im za mňa i za seba.“

B. Spoločenské ponaučenia, 18, 1 – 35

18 Spor o prvenstvo. – ¹ V tú hodinu pristúpili k Ježišovi učenci a pýtali sa: „Kto je podľa teba najväčší v nebeskom kráľovstve?“ ² On zavolať k sebe dieťa, postavil ho medzi nich ³ a povedal: „Veru, hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdate do nebeského kráľovstva. ⁴ Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve. ⁵ A kto prijme jedno takéto dieťa v mojom mene, mňa prijíma.“

17, 10 – 13. *Mk* 9, 11 – 13. – U Židov sa ujalo presvedčenie, že pred Mesiašom príde na svet Eliáš (porov. *Mal* 3, 23). Ježiš síce potvrdzuje túto mienku, ale za Eliáša vyhlasuje aj Jána Krstiteľa (porov. *Lk* 1, 17), ktorý Eliášovo poslanie vlastne už splnil.

17, 14 – 20. *Mk* 9, 14 – 28; *Lk* 9, 37 – 42.

17, 15. „Je námesačný“ – išlo pravdepodobne o epilepsiu.

17, 20. Vrch vo východných jazykoch symbolizoval neprekonateľnú prekážku. Jej odstránenie chce vyjadriť, že modlitba vyvierajúca z hlbokej viery vie prekonať aj tie najväčšie prekážky. Možno tu myslieť aj na charizmatiký dar viery, ktorý pôsobí divy (*I Kor* 12, 9).

17, 21. Tento verš Neovulgáta vynecháva; je to interpolácia z *Mk* 9, 29. Niektoré rukopisy ho pridávajú Matúšovi v znení: „Tento druh (diabolstva) sa nedá vyhnáť ináč, iba modlitbou a pôstom.“

17, 22 – 23. *Mk* 9, 30 – 31; *Lk* 9, 44.

17, 24. „Dvojdrachma“, t. j. daň na potreby chrámu. V Ježišových časoch každý člen židovskej spoločnosti od svojho 20. roku bol povinný každoročne platiť túto daň. 1 drachma = 4,36 g striebra.

17, 27. Statér = strieborná minca v hodnote štyroch drachiem.

18, 1 – 11. *Mk* 9, 33 – 37. 42 – 47; *Lk* 9, 46 – 48; 17, 1 – 2.

O pohoršení. – ⁶ Ale pre toho, kto by pohoršil jedného z týchto maličkých, čo veria vo mňa, bolo by lepšie, keby mu zavesili mlynský kameň na krk a ponorili ho do morskej hlbiny. ⁷ Beda svetu pre pohoršenie! Pohoršenia síce musia prísť, ale beda človeku, skrze ktorého pohoršenie prichádza!

⁸ Ak ťa zvádza na hriech tvoja ruka alebo noha, odtni ju a odhod' od seba: je pre teba lepšie, keď vojdeš do života zmrzačený alebo krivý, ako keby ťa mali s obidvoma rukami a s obidvoma nohami hodiť do večného ohňa. ⁹ A ak ťa zvádza na hriech tvoje oko, vylúp ho a odhod' od seba: je pre teba lepšie, keď vojdeš do života s jedným okom, ako keby ťa mali s obidvoma očami vrhnúť do ohnivého pekla.

¹⁰ Dajte si pozor, aby ste neopovrhli ani jedným z týchto maličkých. Lebo vám hovorím, že ich anjeli v nebi ustavične hľadajú na tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach. ⁽¹¹⁾

Podobenstvo o stratenej ovci. – ¹² Čo myslíte? Keby mal niekto sto oviec a jedna z nich by zabúdila, nenechá tých deväťdesiatdeväť na vrchoch a nepôjde hľadať tú, čo zabúdila? ¹³ A keď sa mu ju podarí nájsť, veru, hovorím vám: Bude mať z nej väčšiu radosť ako z tých deväťdesiatich deviatich, čo nezabúdili. ¹⁴ Tak ani váš Otec, ktorý je na nebesiach, nechce, aby zahynul čo len jediný z týchto maličkých.

O bratskom napomenutí. – ¹⁵ Keď sa tvoj brat prehreší proti tebe, chod' a napomeň ho medzi štyrmi očami. Ak ťa počúvne, získal si svojho brata. ¹⁶ Ak ťa nepočúvne, priber si ešte jedného alebo dvoch, aby *bola každá výpoveď potvrdená ústami dvoch alebo troch svedkov.* ¹⁷ Keby ani ich nepočúvol, povedz to cirkvi. A keby ani cirkev nechcel poslúchnuť, nech ti je ako pohan a mýtnik. ¹⁸ Veru, hovorím vám: Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi.

Spoločná modlitba. – ¹⁹ A zasa vám hovorím: Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyselne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach. ²⁰ Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“

O odpúšťaní. – ²¹ Vtedy k nemu pristúpil Peter a povedal mu: „Pane, koľko rás mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehreší? Azda sedem rás?“ ²² Ježiš mu odpovedal: „Hovorím ti: Nie sedem rás, ale sedemdesiatšedem rás.“

Podobenstvo o nemilosrdnom sluhovi. – ²³ Preto sa nebeské kráľovstvo podobá kráľovi, ktorý sa rozhodol vyúčtovať so svojimi sluhami. ²⁴ Keď začal účtovať, priviedli mu jedného, ktorý bol dlžen desaťtisíc talentov. ²⁵ Ale pretože nemal skadiaľ vrátiť, pán rozkázal predať jeho aj jeho ženu, aj deti i všetko, čo mal, a dlh splatiť. ²⁶ Vtedy mu sluha padol k nohám a na

---

18, 7. Pohoršenie – zlé slovo, zlý príklad a vôbec všetko, čo iného zvádza na hriech. Vždy budú ľudia, ktorí svoju slobodu zneužijú na zlé.

18, 11. Tento verš je interpolácia z Lk 19, 10. Neovulgáta ho vynecháva. V niektorých rukopisoch sa nachádza v znení: „Syn človeka totiž prišiel zachrániť, čo sa stratilo.“

18, 12 – 14. Lk 15, 4 – 7.

18, 16. Porov. Dt 19, 15.

18, 18. Ako predtým (Mt 16, 19) prisľúbil Ježiš Petrovi najvyššiu moc v Cirkvi, teraz dáva celému zboru apoštolov zákonodarnú a sudcovskú moc. Táto moc prešla na nástupcov apoštolov – na biskupov, ktorých Boh ustanovil, aby spravovali jeho Cirkev (Sk 20, 28). Slová „nech ti je ako pohan a mýtnik“ (v. 17) poukazujú na to, že Cirkev má moc neposlušníkov vyobcovat'.

18, 21 – 22. Lk 17, 3 – 4.

18, 24. Desaťtisíc talentov alebo hrivien (talent ako najvyššia hmotnostná i peňažná jednotka v starom Grécku: 1 talent = 60 mín = 6 000 drachiem = 26,2 kg striebra) predstavuje obrovskú hodnotu.

kolenách ho prosil: „Pozhovej mi a všetko ti vrátim.“²⁷ A pán sa nad sluhom zľutoval, prepustil ho a odpustil mu aj dlžobu.²⁸ No len čo ten sluha vyšiel, stretol sa so svojim spolusluhom, ktorý mu dlhoval sto denárov. Chytil ho pod krk a kričal: „Vráť, čo mi dlhuješ!“²⁹ Jeho spolusluha mu padol k nohám a prosil ho: „Pozhovej mi a dlžobu ti splatím.“³⁰ On však nechcel, ale odišiel a vrhol ho do žalára, kým dlh nesplatí.

³¹ Keď jeho spolusluhovia videli, čo sa stalo, veľmi sa zarmútili. Išli a rozpovedali svojmu pánovi všetko, čo sa stalo.³² A tak si ho pán predvolal a povedal mu: „Zlý sluha, ja som ti odpustil celú dlžobu, pretože si ma prosil.“³³ Nemal si sa teda aj ty zľutovať nad svojim spolusluhom, ako som sa ja zľutoval nad tebou?“³⁴ A rozhnevaný pán ho vydal mučiteľom, kým nesplatí celú dlžobu.³⁵ Tak aj môj nebeský Otec urobí vám, ak neodpustíte zo srdca každý svojmu bratovi.“

VI. Blízko je čas ustanovenia nebeského kráľovstva, 19, 1 – 25, 46

A. Naratívna časť, 19, 1 – 23, 39

19 Nerozlučnosť manželstva. – ¹ Keď Ježiš skončil tieto reči, odišiel z Galiley a prešiel do judejského kraja za Jordán.² Išli za ním veľké zástupy a on ich tam uzdravoval.

³ Tu k nemu pristúpili farizeji a pokúšali ho: „Smie človek prepustiť svoju manželku z akejkolvek príčiny?“⁴ On odpovedal: „Nečítali ste, že Stvoriteľ *ich* od počiatku *ako muža a ženu stvoril*“⁵ a povedal: „*Preto muž opustí otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele*?“⁶ A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo. Čo teda Boh spojil, nech človek nerozlučuje.“⁷ Povedali mu: „Prečo potom Mojžiš rozkázal *dať priepustný list a prepustiť*?“⁸ Odpovedal im: „Mojžiš vám pre tvrdosť vášho srdca dovolil prepustiť vaše manželky; ale od počiatku to nebolo tak.“⁹ A hovorím vám: Každý, kto prepustí svoju manželku pre iné ako pre smilstvo a vezme si inú, cudzoloží.“

Dobrovoľná zdržanlivosť. – ¹⁰ Jeho učeníci mu povedali: „Keď je to takto medzi mužom a ženou, potom je lepšie neženit' sa.“¹¹ On im povedal: „Nie všetci pochopia toto slovo, iba tí, ktorým je to dané.“¹² Lebo sú ľudia neschopní manželstva, pretože sa takí narodili zo života matky, iných takými urobili ľudia a iní sa takými urobili sami pre nebeské kráľovstvo. Kto to môže pochopiť, nech pochopí.“

Ježiš a deti. – ¹³ Vtedy mu priniesli deti, aby na ne položil ruky a pomodlil sa. Ale učeníci ich okrikovali.¹⁴ Ježiš im povedal: „Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takým patrí nebeské kráľovstvo.“¹⁵ Potom na ne kládol ruky a odišiel odtiaľ.

18, 28. Denár – starorímska strieborná minca – predstavovala dennú mzdu robotníka vo vinici (Mt 20, 2). Sto denárov teda znamená omnoho menšiu podlžnosť oproti desaťtisíc talentom.

19, 1 – 9. Mk 10, 1 – 12.

19, 3 – 15. Mk 10, 13 – 16; Lk 18, 15 – 17.

19, 4. Gn 1, 27.

19, 5 – 6. Gn 2, 24. – „Jedno telo“ je hebraizmus a vyjadruje jednu morálnu bytosť. Kristus tu kategoricky potvrdzuje nerozlučnosť manželstva.

19, 7. Porov. Dt 24, 1.

19, 9. Kresťanské manželstvo nemožno zrušiť ani vtedy, ak sa jedna zo stránok dopustí smilstva (čo znamená „smilstvo“, o ktorom hovorí Ježiš, pozri poznámku k Mt 5, 32). Dovoľuje sa iba dočasné alebo aj doživotné odlúčenie – separácia – manželov, čím však manželstvo medzi nimi nezaniká. Pozri aj Mt 5, 32; Lk 16, 18; 1 Kor 7, 10 – 11.

19, 11 – 12. Dobrovoľne sa zrieknuť manželstva z lásky k Bohu je zásluhový skutok. Stáva sa to pod vplyvom zvláštnej milosti. Nie všetci sú teda na to povolaní. Ide o jednu z evanjeliových rád, pomocou ktorých možno dosiahnuť kresťanskú dokonalosť.

Bohatý mladík. – ¹⁶ Tu k nemu ktosi pristúpil a pýtal sa ho: „Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život?“ On mu povedal: ¹⁷ „Prečo sa ma pýtaš na dobré? Len jeden je dobrý. Ale ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania!“

¹⁸ On sa ho opýtal: „Ktoré?“ Ježiš povedal: „*Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nebudeš krivo svedčiť!*“ ¹⁹ *Cti otca i matku a milovať budeš svojho blížneho ako seba samého“!* ²⁰ Mladík mu povedal: „Toto všetko som zachovával. Čo mi ešte chýba?“ ²¹ Ježiš mu vrazil: „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš, rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“ ²² Keď mladík počul toto slovo, odišiel smutný, lebo mal veľký majetok.

Nebezpečenstvo bohatstva. – ²³ A Ježiš povedal svojim učeníkom: „Veru, hovorím vám: Bohatý ťažko vojde do nebeského kráľovstva. ²⁴ Ba hovorím vám: Ľahšie je ťave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva.“ ²⁵ Keď to učeníci počuli, veľmi sa divili a hovorili: „Kto potom môže byť spasený?“ ²⁶ Ježiš sa na nich zahľadel a povedal im: „Ľuďom je to nemožné, ale Bohu je všetko možné.“

Odmena tým, čo opustili všetko. – ²⁷ Vtedy mu Peter povedal: „Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať?“ ²⁸ Ježiš im povedal: „Veru, hovorím vám: Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na trón svojej slávy, aj vy, čo ste išli za mnou, zasadnete na dvanásť trónov a budete súdiť dvanásť kmeňov Izraela. ²⁹ A každý, kto pre moje meno opustí domy alebo bratov a sestry, alebo otca a matku, alebo deti, alebo polia, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života.

³⁰ A mnohí prví budú poslednými a poslední prvými.

20 Podobenstvo o robotníkoch vo vinici. – ¹ Lebo nebeské kráľovstvo sa podobá hospodárovi, ktorý vyšiel skoro ráno najatť robotníkov do svojej vinice. ² Zjednal sa s robotníkmi na denári za deň a poslal ich do svojej vinice. ³ Keď vyšiel okolo deviatej hodiny, videl iných, ako stoja záhaľčivo na námestí. ⁴ I povedal im: „Chodte aj vy do mojej vinice a dám vám, čo bude spravodlivé.“ ⁵ A oni šli. Vyšiel znova okolo dvanástej aj okolo tretej hodiny popoludní a urobil podobne. ⁶ Keď vyšiel okolo piatej popoludní a našiel iných postávať, povedal im: „Čo tu nečinne stojíte celý deň?“ ⁷ Vravili mu: „Nik nás nenajal.“ Povedal im: „Chodte aj vy do mojej vinice!“

⁸ Keď sa zvečeriло, povedal pán vinice svojmu správcovi: „Zavolaj robotníkov a vyplat' im mzdu, počnúc poslednými až po prvých!“ ⁹ Tak prišli tí, čo nastúpili okolo piatej hodiny popoludní, a každý dostal denár. ¹⁰ Keď prišli tí prví, mysleli si, že dostanú viac. Ale aj oni dostali po denári. ¹¹ Vzali ho a šomrali na hospodára: ¹² „Tí poslední pracovali jedinu hodinu, a ty si ich postavil na roveň nám, čo sme znášali bremeno dňa a horúčosť.“ ¹³ Ale on jednému z nich odpovedal: „Priateľu, nekrivdím ti. Nezjednal si sa so mnou za denár?“ ¹⁴ Vezmi, čo je tvoje, a choď! Ja chcem aj tomuto poslednému dať toľko, koľko tebe. ¹⁵ Alebo nesmiem so

---

19, 16 – 26. *Mk* 10, 17 – 27; *Lk* 18, 18 – 27.

19, 21. Ježiš tu odporúča chudobu a poslušnosť ako prostriedok na ľahšie dosiahnutie dokonalosti. Obe, spolu s čistotou, o ktorej bola reč vo v. 11 – 12, tvoria tri evanjeliové rady.

19, 24. Týmito slovami Pán Ježiš netvrdí, že by boháči vôbec nemohli byť spasení. Príslovím o ťave zdôrazňuje, že ťažko získajú spásu tí, čo sa nezriadené viažu na bohatstvo.

19, 27 – 30. *Mk* 10, 28 – 31; *Lk* 18, 28 – 30.

19, 28. Odmenou apoštolov bude osobitná, a to autoritatívna účasť na Kristovej sláve pri poslednom súde. Dvanásť kmeňov Izraela tu znamená nový Izrael, Cirkev.

20, 1 – 16. Podobenstvo učí, že spása je Božím darom. Boh ju dá tým, čo v kresťanskom povolaní vydržia až do konca, bez ohľadu na čas obrátenia.

svojím robiť, čo chcem? Či na mňa zazeráš preto, že som dobrý? ¹⁶ Tak budú poslední prvými a prví poslednými.““

Tretia predpoveď utrpenia. – ¹⁷ Keď Ježiš vystupoval do Jeruzalema, vzal si osve dvanástich učeníkov a cestou im hovoril: ¹⁸ „Hľa, vystupujeme do Jeruzalema a Syn človeka bude vydaný veľkňazom a zákonníkom. Odsúdia ho na smrť ¹⁹ a vydajú pohanom, aby ho vysmiali, zbičovali a ukrižovali, ale on tretieho dňa vstane z mŕtvych.““

Žiadosť matky Zebedejových synov. – ²⁰ Vtedy k nemu pristúpila matka Zebedejových synov so svojimi synmi, poklonila sa a o čosi ho prosila. ²¹ On sa jej opýtal: „Čo chceš?“ Vravela mu: „Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli v tvojom kráľovstve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.“ ²² Ježiš odpovedal: „Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalich, ktorý mám ja piť?“ Oni mu vraveli: „Môžeme.“ ²³ On im povedal: „Môj kalich budete piť, ale dať niekomu sedieť po mojej pravici alebo ľavici nepatrí mne; to dostanú tí, ktorým to pripravil môj Otec.““

Predstavení majú slúžiť. – ²⁴ Keď to počuli ostatní desiati, namrzeli sa na oboch bratov. ²⁵ Ježiš ich zavolať k sebe a povedal: „Viete, že vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. ²⁶ Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vašim služobníkom. ²⁷ A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vašim sluhom. ²⁸ Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých.““

Uzdravenie slepých pri Jerichu. – ²⁹ Keď vychádzali z Jericha, išiel za ním veľký zástup. ³⁰ A hľa, pri ceste sedeli dvaja slepci. Ako počuli, že tadiaľ ide Ježiš, vykriekli: „Pane, syn Dávidov, zmiluj sa nad nami!“ ³¹ Zástup ich okríkal, aby mlčali; ale oni tým väčšmi kričali: „Pane, syn Dávidov, zmiluj sa nad nami!“ ³² Ježiš zastal, zavolať si ich a povedal: „Čo chcete, aby som vám urobil?“ ³³ Odpovedali mu: „Pane, nech sa nám otvoria oči.“ ³⁴ Ježiš sa zľutoval nad nimi, dotkol sa ich očí a hneď videli a išli za ním.

21 Slávnostný vstup do Jeruzalema. – ¹ Keď sa priblížili k Jeruzalemu a prišli do Betfage pri Olivovej hore, Ježiš poslal dvoch učeníkov ² a povedal im: „Chodte do dediny, čo je pred vami, a hneď nájdete priviazanú oslicu a s ňou osliatko! Odviažte ich a privedte ku mne! ³ A keby vám niekto niečo hovoril, povedzte: ‚Pán ich potrebuje.‘ A hneď ich prepustí.“ ⁴ Toto sa stalo, aby sa splnilo, čo predpovedal prorok:

⁵ „Povedzte dcére sionskej:

20, 17 – 19. *Mk* 10, 32 – 34; *Lk* 18, 31 – 33. – Ježiš tretí raz predpovedá svoje umučenie, a to omnoho podrobnejšie.

20, 20 – 22. Zebedejovi synovia boli Ján a Jakub Starší. Ich matka bola Salome. Patrila medzi tie nábožné ženy, čo sprevádzali Ježiša a hmotne ho podporovali. – „Sedieť po pravici alebo ľavici“ je obraz najvyššej hodnosti a moci. – Piť s niekým z jedného kalicha znamená mať účasť na jeho osude.

20, 20 – 28. *Mk* 10, 35 – 45.

20, 29 – 34. *Mk* 10, 46 – 52; *Lk* 18, 35 – 43.

21, 1 – 11. *Mk* 11, 1 – 11; *Lk* 19, 28 – 40; *Jn* 12, 12 – 19.

21, 1. Podľa Jána (12, 12) tento Ježišov vstup do Jeruzalema pripadá na nedeľu Veľkého týždňa (Kvetná nedeľa).

21, 3. Jediný raz sa u *Mt* Ježiš nazýva Pán (podobne u *Mk* 11, 3). V Starom zákone titul Pán patril Bohu alebo Mesiašovi-Kráľovi.

21, 5. Ježišov vstup na osliatku znamená, že nie je svetským panovníkom, ale kniežat'om prinášajúcim pokoj a spásu. Preto sa odvoláva na *Iz* 62, 11 a *Zach* 9, 9.

*Hľa, tvoj Kráľ prichádza k tebe,
tichý, sediaci na oslici,
na osliatku, mláďati ťažného zvierata.“*

⁶ Učeníci šli a urobili, ako im Ježiš rozkázal. ⁷ Priviedli oslicu a osliatko, pokládali na ne svoje plášte a on si na ne sadol. ⁸ Veľké zástupy prestierali na cestu svoje plášte, iní odtínali zo stromov ratolesti a stlali ich na cestu. ⁹ A zástupy, čo išli pred ním, i tie, čo šli za ním, volali: „*Hosanna synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom! Hosanna na výsostiach!*“

¹⁰ Keď vošiel do Jeruzalema, rozvírilo sa celé mesto; vypytovali sa: „Kto je to?“ ¹¹ A zástupy hovorili: „To je ten prorok, Ježiš z galilejského Nazareta.“

Ježiš vyháňa kupcov z chrámu. – ¹² Ježiš vošiel do chrámu a vyhnal všetkých predavačov a kupujúcich v chráme. Peňazomencom poprevracal stoly a predavačom holubov stolice ¹³ a povedal im: „Napísané je: *„Môj dom sa bude volať domom modlitby.“* A vy z neho robíte *lotrovský pelech.*“

¹⁴ V chráme k nemu pristúpili slepí a chromí a on ich uzdravil. ¹⁵ Keď veľkňazi a zákonníci videli divy, ktoré robil, a deti, čo v chráme volali: „*Hosanna synovi Dávidovmu!*“, nahnevali sa ¹⁶ a povedali mu: „Počuješ, čo títo hovoria?“ Ježiš im odvetil: „Pravdaže. Nikdy ste nečítali: *„Z úst nemlúvniat a dojčeniec pripravil si si chválu.“*“ ¹⁷ I nechal ich, vyšiel von z mesta do Betánie a tam zostal.

Neúrodný figovník. Viera a modlitba. – ¹⁸ Keď sa ráno vracal do mesta, pocítil hlad. ¹⁹ Pri ceste videl figovník. Išiel k nemu, ale nenašiel na ňom nič, len lístie. Preto mu povedal: „Nech sa na tebe už nikdy neurodí ovocie.“ A figovník hneď vyschol. ²⁰ Keď to učeníci videli, zadivili sa a povedali: „Ako to, že figovník tak naraz vyschol?“ ²¹ Ježiš im na to povedal: „Veru, hovorím vám: Ak budete mať vieru a nebudete pochybovať, urobíte nielen to, čo sa stalo s figovníkom, ale keby ste aj tomuto vrchu povedali: *„Zdvihni sa a hoď sa do mora,“* stane sa to. ²² A dostanete všetko, o čo budete s vierou prosiť v modlitbe.“

Odkiaľ je Kristova moc. – ²³ Keď prišiel do chrámu a učil, pristúpili k nemu veľkňazi a starší ľudu a pýtali sa: „Akou mocou toto robíš? A kto ti dal túto moc?“ ²⁴ Ježiš im povedal: „Aj ja sa vás na niečo spýtam. Ak mi odpoviete, i ja vám poviem, akou mocou toto robím. ²⁵ Odkiaľ bol Jánov krst? Z neba, či od ľudí?“ Oni rozmýšľali a hovorili si: „Ak povieme: *„Z neba,“* povie nám: *„Prečo ste mu teda neuverili?“* ²⁶ Ale ak povieme: *„Od ľudí,“* máme sa čo obávať zástupu, lebo Jána pokladajú všetci za proroka.“ ²⁷ Odpovedali teda Ježišovi: „Nevieme.“ A on im odvetil: „Ani ja vám nepoviem, akou mocou toto robím.“

21, 9. Ž 118, 26. – Hosanna je grécky prepis hebrejského slova hoša'-na' z pôvodného hošia'-na' ktoré znamená „Zachovaj!“ Je to prosba o záchranu a zdar i požehnanie pre toho, kto prichádza v Pánovom mene. Slovo však postupne strácalo svoj pôvodný obsah a prosba sa premenila na radostné uvítanie. V slovenčine by mu zodpovedalo zvolanie „Sláva mu! Nech žije!“

21, 12 – 17. Mk 11, 15 – 17; Lk 19, 45 – 46; Jn 2, 14 – 16. – Ježiš tu pravdepodobne už druhý raz očisťuje jeruzalemský chrám od neprístojností, ktorých sa ľudia dopúšťali. Prvý raz to urobil asi na začiatku svojej verejnej činnosti, ako to opisuje Ján (2, 14 – 16).

21, 13. Iz 56, 7; Jer 7, 11.

21, 16. Ž 8, 3.

21, 18 – 22. Mk 11, 12 – 14. 20 – 24. – Figovník veľmi zriedka máva okolo Veľkej noci figy. Udalosť treba chápať obrazne. Figovník symbolizuje neplodný izraelský národ, na ktorom boli iba listy (vonkajšie zachovávanie Zákona), nie plody.

21, 23 – 27. Mk 11, 27 – 33; Lk 20, 1 – 8.

Podobenstvo o dvoch synoch. – ²⁸ „Čo povieť na toto? Istý človek mal dvoch synov. Prišiel k prvému a povedal mu: ‚Syn môj, choď dnes pracovať do vinice!‘ ²⁹ Ale on odpovedal: ‚Nechce sa mi.‘ No potom to oľutoval a išiel. ³⁰ Išiel k druhému a povedal mu to isté. Ten odpovedal: ‚Idem, pane!‘ Ale nešiel. ³¹ Kto z týchto dvoch splnil otcovu vôľu?“ Odpovedali: „Ten prvý.“ Ježiš im povedal: „Veru, hovorím vám: Mýtnici a neviestky vás predchádzajú do Božieho kráľovstva. ³² Lebo k vám prišiel Ján cestou spravodlivosti, a neuverili ste mu. Ale mýtnici a neviestky mu uverili. A vy, hoci ste to videli, ani potom ste sa nekajali a neuverili ste mu.“

Podobenstvo o zlých vinohradníkoch. – ³³ Počujte iné podobenstvo: Istý hospodár vysadil vinicu. Obohnal ju plotom, vykopal v nej lis a postavil vežu. Potom ju prenajal vinohradníkom a odcestoval. ³⁴ Keď sa priblížil čas oberačky, poslal k vinohradníkom svojich sluhov, aby prevzali jeho diel úrody. ³⁵ Ale vinohradníci jeho sluhov pochytili; jedného zbili, iného zabili, ďalšieho ukameňovali. ³⁶ Znova poslal iných sluhov, viac ako predtým, ale aj s nimi urobili podobne. ³⁷ Napokon k nim poslal svojho syna, lebo si povedal: ‚K môjmu synovi budú mať úctu.‘ ³⁸ Ale keď vinohradníci zazreli syna, povedali si: ‚To je dedič. Poďte, zabime ho a jeho dedičstvo bude naše!‘ ³⁹ Chytili ho, vyvliekli z vinice a zabili. ⁴⁰ Keď potom príde pán vinice, čo urobí tým vinohradníkmi?“ ⁴¹ Odpovedali mu: „Zlých bez milosti zahubí a vinicu prenajme iným vinohradníkom, ktorí mu budú načas odovzdávať úrodu.“ ⁴² Ježiš im povedal: „Nikdy ste nečítali v Písme:

*„Kameň, čo staviteľia zavrhli,
stal sa kameňom uholným.
To sa stalo na pokyn Pána;
vec v našich očiach obdivuhodná“?*

⁴³ Preto vám hovorím: Vám sa Božie kráľovstvo vezme a dá sa národu, ktorý bude prinášať úrodu. ⁴⁴ Kto padne na ten kameň, doláme sa, a na koho on padne, toho rozdlávi.“

⁴⁵ Keď veľkňazi a farizeji počuli tieto jeho podobenstvá, vybadali, že hovorí o nich. ⁴⁶ A chceli ho zajať, len sa báli zástupov, lebo ony ho pokladali za proroka.

22 Podobenstvo o svadbe kráľovho syna. – ¹ A Ježiš im znova hovoril v podobenstvách: ² „Nebeské kráľovstvo sa podobá kráľovi, ktorý vystrojil svadbu svojmu synovi. ³ Poslal svojich sluhov, aby zavolali pozvaných na svadbu. Ale oni nechceli ísť. ⁴ Znova poslal iných sluhov s odkazom: ‚Povedzte pozvaným: Hostinu som už prichystal, voly a kŕmny dobytok sú pozabíjané a všetko je pripravené; poďte na svadbu!‘ ⁵ Ale oni na to nedbali a odišli: jeden na svoje pole, iný za svojím obchodom. ⁶ Ostatní jeho sluhov pochytili, potupili a zabili. ⁷ Kráľ sa rozhneval, poslal svoje vojská, vrahov zahubil a ich mesto podpálil. ⁸ Potom povedal svojim sluhom: ‚Svadba je pripravená, ale pozvaní jej neboli hodni. ⁹ Choďte preto na rázcestia a všetkých, čo nájdete, zavolajte na svadbu.‘ ¹⁰ Sluhovia vyšli na cesty a zhromaždili všetkých, ktorých našli, zlých aj dobrých; a svadobná sieň sa naplnila hosťami. ¹¹ Keď kráľ vošiel pozrieť si hostí, zbadal tam človeka, ktorý nebol oblečený do svadobného odevu. ¹² Povedal mu: ‚Priateľu, ako si sem mohol vojsť bez svadobného odevu?‘ On onemel. ¹³ Tu kráľ povedal sluhom: ‚Zviažte mu nohy i ruky a vyhoďte ho von do tmy; tam bude plač a

---

21, 33 – 46. *Mk* 12, 1 – 12; *Lk* 20, 9 – 19.

21, 42. *Ž* 118, 22 – 23.

22, 1 – 14. *Lk* 14, 16 – 24. – Vinu Židov, ktorej sa dopustili odmietnutím ponúkanej spásy, Matúš znázorňuje tromi podobenstvami: o dvoch synoch (21, 28 – 32), o zlých vinohradníkoch (21, 33 – 46) a o svadbe kráľovho syna (22, 1 – 14). Boh verne podľa proroctiev poslal svojho Syna najmä na dobro a spásu Židov. Oni však jeho pozvanie odmietli. Preto sa obracia na pohanov a ich pozýva do Božieho kráľovstva.

škrípanie zubami.¹⁴ Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.“

Spor o dani cisárovi. – ¹⁵ Vtedy farizeji odišli a radili sa, ako by ho podchytili v reči. ¹⁶ Poslali k nemu svojich učeníkov a herodiánov so slovami: „Učiteľ, vieme, že vždy vravíš pravdu a podľa pravdy učíš Božej ceste. Neberieš ohľad na nikoho, lebo nehľadáš na osobu človeka. ¹⁷ Povedz nám teda, čo si myslíš: Slobodno platiť cisárovi daň, či nie?“ ¹⁸ Ale Ježiš poznal ich zlomyseľnosť a povedal: „Čo ma pokúšate, pokrytci?! ¹⁹ Ukážte mi daňový peniaz!“ Oni mu podali denár. ²⁰ Spýtal sa ich: „Čí je tento obraz a nápis?“ ²¹ Odpovedali mu: „Cisárov.“ Tu im povedal: „Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božie, Bohu.“ ²² Keď to počuli, zadívali sa, nechali ho a odišli.

Spor o vzkriesení. – ²³ V ten deň prišli k nemu saduceji, ktorí tvrdia, že niet zmŕtvychvstania, a pýtali sa ho: ²⁴ „Učiteľ, Mojžiš povedal, že *ak niekto zomrie a nemal deti, jeho brat si má vziať jeho manželku a splodiť svojmu bratovi potomka.* ²⁵ Bolo u nás sedem bratov. Prvý sa oženil a umrel. A pretože nemal potomka, zanechal svoju ženu svojmu bratovi. ²⁶ Takisto aj druhý a tretí až po siedmeho. ²⁷ Napokon po všetkých zomrela aj žena. ²⁸ Nuž ktorému zo siedmich bude manželkou pri vzkriesení? Ved' ju mali všetci.“ ²⁹ Ježiš im povedal: „Mýlite sa, lebo nepoznáte Písmo ani Božiu moc. ³⁰ Pri vzkriesení sa ľudia neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi. ³¹ A o vzkriesení mŕtvych ste nečítali, čo vám povedal Boh, keď vravel: ³² *Ja som Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba?* A on nie je Bohom mŕtvych, ale živých.“ ³³ Keď to počuli zástupy, žasli nad jeho učením.

Najväčšie prikázanie. – ³⁴ Keď sa farizeji dopyčuli, že umlčal saducejov, zišli sa ³⁵ a jeden z nich, učiteľ zákona, sa ho spýtal, aby ho pokúšal: ³⁶ „Učiteľ, ktoré prikázanie v Zákone je najväčšie?“ ³⁷ On mu povedal: „*Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou!* ³⁸ To je najväčšie a prvé prikázanie. ³⁹ Druhé je mu podobné: *Milovať budeš svojho bližného ako seba samého!* ⁴⁰ Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci.“

Kristus, Dávidov syn a Pán. – ⁴¹ Keď boli farizeji zhromaždení, Ježiš sa ich opýtal: ⁴² „Čo si myslíte o Mesiášovi? Čí syn je?“ Odpovedali mu: „Dávidov.“ ⁴³ Povedal im: „Akože ho potom Dávid v Duchu volá Pánom, keď hovorí:

22, 14. Slovo „mnoho“ vyjadruje všeobecnosť, podobne ako v 20, 28. „Málo“ zasa znamená, že nie každý spĺňa podmienky na pozvanie k spásu.

22, 15 – 22. *Mk* 12, 13 – 17; *Lk* 20, 20 – 26.

22, 21. Obraz a nápis na minci mali upozorniť farizejov na skutočný právny stav ich vlasti. Mali si uvedomiť, komu sú politicky podriadení. Všeobecná Ježišova odpoveď o plnení povinností voči štátu svedčí o tom, že štát a jeho predstavitelia i podľa Božieho zákona oprávnené žiadajú od podriadených poslušnosť a dane. Podľa Ježišových slov však nijaké ľudské ustanovenie nemôže zrušiť Božie požiadavky, lebo Boha máme poslúchať viac ako ľudí (*Sk* 4, 19).

22, 23 – 33. *Mk* 12, 18 – 27; *Lk* 20, 27 – 40.

22, 24. *Dt* 25, 5. – Je to ustanovenie o švagrovskom (levirátnom) manželstve. Saducejmi prednesený údajný prípad chcel zosmiešniť Ježišovu náuku o zmŕtvychvstaní.

22, 32. *Ex* 3, 6. – Ježiš im odpovedá, že po vzkriesení už nebude manželstvo. Ľudstvo dosiahlo svoj cieľ. Okrem toho ak Boh je Bohom patriarchov, potom patriarchovia žijú, lebo on je Boh živých. Teda jestvuje posmrtný život a vzkriesenie.

22, 34 – 40. *Mk* 12, 28 – 34; *Lk* 10, 25 – 28.

22, 37. *Dt* 6, 5.

22, 39. *Lv* 19, 18.

22, 41 – 46. *Mk* 12, 35 – 37; *Lk* 20, 41 – 44.

⁴⁴ „Pán povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, kým ti nepoložím tvojich nepriateľov pod nohy“?

⁴⁵ Ak ho teda Dávid volá Pánom, ako môže byť jeho synom?“ ⁴⁶ A nik mu nevedel odpovedať ani slovo. Ani sa ho od toho dňa už nik neodvážil vypytať.

23 Pokrytectvo farizejov a zákonníkov. – ¹ Vtedy Ježiš povedal zástupom i svojim učeníkom: ² „Zákonníci a farizeji zasadli na Mojžišovu stolicu. ³ Preto robte a zachovávajúte všetko, čo vám povedia, ale podľa ich skutkov nerobte: lebo hovoria, a nekonajú. ⁴ Viažu ťažké až neúnosné bremená a kladú ich ľuďom na plecيا, ale sami ich nechcú ani prstom pohnúť. ⁵ Všetko, čo robia, konajú iba preto, aby ich ľudia videli: rozširujú si modlitebné remienky a zväčšujú strapce na šatách, ⁶ radi majú popredné miesta na hostinách, prvé stolice v synagógach, ⁷ pozdravy na uliciach a keď ich ľudia oslovujú Rabbi. ⁸ Vy sa nedávajte volať Rabbi, lebo len jeden je váš Učiteľ, vy všetci ste bratia. ⁹ Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský. ¹⁰ Ani sa nedávajte volať Učiteľmi, lebo len jediný je váš Učiteľ, Kristus. ¹¹ Kto je medzi vami najväčší, bude vašim služobníkom. ¹² Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.

Beda zákonníkom a farizejom. – ¹³ Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo zatvárate nebeské kráľovstvo pred ľuďmi! Sami doň nevchádzate, a tým, čo vchádzajú, vojsť nedovoľíte. ⁽¹⁴⁾

¹⁵ Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo obchádzate more i zem, aby ste získali jedného novoverca, a keď sa ním stane, urobíte z neho syna pekla dva razy horšieho, ako ste sami!

¹⁶ Beda vám, slepi vodcovia! Hovoríte: „Kto by prisahal na chrám, to nič nie je, ale kto by prisahal na chrámové zlato, to ho už viaže.“ ¹⁷ Hlupáci a slepci! Čo je viac: zlato či chrám, ktorý to zlato posväcuje? ¹⁸ Alebo: „Kto by prisahal na oltár, to nič nie je, ale kto by prisahal na dar, čo je na ňom, to ho už viaže.“ ¹⁹ Slepci! Čože je viac: dar či oltár, ktorý ten dar posväcuje? ²⁰ Kto teda prisahá na oltár, prisahá naň i na všetko, čo je na ňom; ²¹ a kto prisahá na chrám, prisahá naň i na toho, ktorý v ňom býva. ²² A kto prisahá na nebo, prisahá na Boží trón i na toho, čo na ňom sedí.

22, 44. Ž 110, 1.

22, 45. Odpoveď je jednoduchá. Mesiáš je podľa ľudskej prirodzenosti synom Dávida, podľa božskej prirodzenosti Božím Synom.

23, 1 – 12. *Mk* 12, 38 – 40; *Lk* 20, 45 – 47.

23, 4. Židovskí zákonníci patrili väčšinou do strany farizejov. Keďže sa vydávali za opatrovníkov ústneho podania (porov. *Mt* 15, 2), vymýšľali rozličné predpisy, ktoré sa vzťahovali na všetky životné situácie až do najmenších podrobností. Množstvo podrobných predpisov znamenalo temer neznesiteľné a nesplniteľné bremeno, ktoré ustavične prekážalo ľuďom povzniesť sa k Bohu.

23, 5. Modlitebné remienky (tefillín, gr. fylaktéria) mali na konci pripevnené malé kožené schránky v tvare kocky, v ktorých boli pergamenové prúžky, popísané výrokmi Písma. Pri rannej modlitbe si ich viazali na čelo a na ľavé rameno naproti srdcu, čo malo naznačovať, že pamätajú na Zákon, a preto srdce i myseľ majú obrátené k Bohu (*Ex* 13, 9. 16; *Dt* 6, 4 – 9; 11, 13 – 21). Zákonníci a farizeji nosili veľmi široké modlitebné remienky, aby každému bolo na prvý pohľad zrejmé, že práve oni si veľmi vážia Zákon. – Podľa iného predpisu (*Nm* 15, 38 – 39 a *Dt* 22, 12) zasa nosili strapce na štyroch rohoch plášťa, aby si pri pohľade na ne spomenuli, že sú príslušníkmi vyvoleného národa, ktorý dostal od Boha Zákon. Všetko to farizeji a zákonníci využívali, aby dali svetu najavo svoju veľkú horlivosť za Zákon.

23, 13 – 36. *Lk* 11, 39 – 52.

23, 14. Tento verš je interpolácia z *Mk* 12, 40 a *Lk* 20, 47. V niektorých rukopisoch sa nachádza v tomto znení: „Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Vyjedáte domy vdovám a modlite sa dlhé modlitby. Preto vás postihne prísnejší súd.“ Neovulgáta ho vynecháva.

²³ Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo dávate desiatky z mäty, kôpru a rasce, ale zanedbali ste, čo je v zákone dôležitejšie – spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť! Toto bolo treba robiť, a tamto nezanedbávať. ²⁴ Slepí vodcovia! Komára preciedzate a ťavu prehltate.

²⁵ Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo čistíte čašu a misu zvonka, ale vnútri sú plné lúpeže a nečistoty! ²⁶ Slepý farizej, vyčisti čašu najprv zvnútra, aby bola čistá aj zvonka!

²⁷ Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo sa podobáte obieleným hrobom, ktoré zvonka vyzerajú pekne, ale vnútri sú plné mŕtvolných kostí a všelijakej nečistoty! ²⁸ Tak sa aj vy navonok zdáte ľuďom spravodliví, no vnútri ste plní pokrytectva a neprávosti.

²⁹ Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Prorokom staviate hrobky a spravodlivým zdobíte pomníky ³⁰ a hovoríte: ‚Keby sme boli žili za čias našich otcov, neboli by sme s nimi prelievali krv prorokov.‘ ³¹ A tak si sami svedčíte, že ste synmi tých, čo zabíjali prorokov. ³² Vy už dovŕšite mieru svojich otcov! ³³ Hadi, hadie plemeno, ako uniknete rozsudku pekla? ³⁴ Preto, hľa, ja k vám posielam prorokov, učiteľov múdrosti a zákonníkov. Vy niektorých z nich zabijete a ukrižujete, iných budete bičovať vo svojich synagógach a prenasledovať z mesta do mesta, ³⁵ aby na vás padla všetka spravodlivá krv, vyliaa na zemi, počnúc krvou spravodlivého Ábela až po krv Zachariáša, Barachiášovho syna, ktorého ste zabili medzi chrámom a oltárom. ³⁶ Veru, hovorím vám: To všetko padne na toto pokolenie.

Nárek nad Jeruzalemom. – ³⁷ Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli k tebe poslaní, koľko rás som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla, a nechceli ste! ³⁸ Hľa, váš dom vám ostáva pustý. ³⁹ Lebo vám hovorím: Odteraz ma nevidíte, až kým nebudete hovoriť: ‚Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom.‘“

B. Eschatologická reč, 24, 1 – 25, 46

24 Úvod. – ¹ Keď Ježiš vyšiel z chrámu a odchádzal, pristúpili k nemu jeho učeníci a ukazovali mu chrámové stavby. ² On im však povedal: ‚Vidíte toto všetko? Veru, hovorím vám: Nezostane tu kameň na kameni; všetko bude zborené.‘ ³ Keď potom sedel na Olivovej hore a boli sami, pristúpili k nemu učeníci a spýtali sa ho: ‚Povedz nám, kedy to bude a aké bude znamenie tvojho príchodu a konca sveta?‘“

Znamená konca sveta. – ⁴ Ježiš im odpovedal: ‚Dajte si pozor, aby vás niekto nezviedol. ⁵ Lebo prídu mnohí v mojom mene a budú hovoriť: ‚Ja som Mesiáš.‘ A mnohých zvedú. ⁶ Budete počuť o vojnách a chýry o bojoch. Dajte si pozor, aby ste sa neplašili. To musí prísť, ale ešte nebude koniec. ⁷ Lebo povstane národ proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu.‘“

23, 23. Zákon žiadal dávať desiatky len z obilia, vína a ovocia (Lv 27, 30; Dt 14, 22). Oni však dávali aj z iných rastlín, aby sa zdali zbožnejší.

23, 25. Všetko, čím naplňajú svoje misy, nadobudli väčšinou svojou hrabivosťou, ba aj lúpežou.

23, 27. Podľa Nm 19, 16 uvalil na seba poškvŕnu, kto sa dotkol hrobu alebo mŕtvoly. Aby teda boli hroby každému zjavné, bielili ich vápnom pred veľkonočnými sviatkami.

23, 37 – 39. Lk 13, 34 – 35. – Židia odmietli Ježiša a jeho učenie, preto neujdu trestu. Ich hlavné mesto, ktoré bolo oporou ich pýchy a namyslenosti, bude kruto zničené. Ani Ježiš sa im viac neukáže. Príde, až keď sa Židia obrátia (Rim 11, 25 – 32) a budú ho vítat slovami: ‚Požehnaný...‘ (Ž 118, 26).

24, 1 – 14. Mk 13, 1 – 13; Lk 21, 5 – 19.

24, 2. Pred opisom Ježišovho umučenia kladú traja prví evanjelisti jeho reč o skaze Jeruzalema, na ktorú už upozornil farizejov (Mt 23, 38), a o konci sveta. Keďže ide o posledné udalosti, týkajúce sa Jeruzalema a celého sveta, menujeme túto reč eschatologickou rečou, t. j. rečou o posledných udalostiach. Obe udalosti sa tak prelínajú, že ich ťažko od seba odlíšiť. Skaza Jeruzalema je predobrazom konca sveta, lebo vtedy sa akoby úradne skončí úloha Starého zákona v dejinách spásy. Kristove slová o Jeruzaleme sa doslova splnili roku 70 po Kr.

Miestami bude hlad a zemetrasenie. ⁸ Ale to všetko bude len začiatok útrap. ⁹ Potom vás vydajú na mučenie, budú vás zabíjať, a všetky národy vás budú nenávidieť pre moje meno. ¹⁰ Vtedy mnohí odpadnú a budú sa navzájom udávať a nenávidieť. ¹¹ Vystúpi mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých. ¹² A pretože sa rozmnoží nepravosť, v mnohých vychladne láska. ¹³ Ale kto vytrvá do konca, bude spasený. ¹⁴ Toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.

Znamenie konca Jeruzalema. – ¹⁵ Keď uvidíte *ohavnosť spustošenia na svätom mieste*, ako predpovedal prorok Daniel – kto číta, nech pochopí: ¹⁶ vtedy tí, čo budú v Judei, nech utečú do hôr; ¹⁷ kto bude na streche, nech nezostupuje vziať si niečo z domu, ¹⁸ a kto bude na poli, nech sa nevracia vziať si plášť. ¹⁹ Beda ťarchavým ženám a tým, čo budú v tie dni pridávať!

Veľké súženie. – ²⁰ Modlite sa, aby ste nemuseli utekať v zime alebo v sobotu, ²¹ lebo vtedy bude veľké súženie, *aké nebolo od počiatku sveta až doteraz* a už ani nebude. ²² A keby sa tie dni neskrátili, nezachránil by sa nik; ale kvôli vyvoleným sa tie dni skrátia. ²³ Keby vám vtedy niekto povedal: „Hľa, tu je Mesiáš“ alebo: „Tamto je,“ neverte. ²⁴ Lebo vystúpia falošní mesiáši a falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby zviadli, ak je to možné, aj vyvolených. ²⁵ Hľa, hovorím vám to vopred. ²⁶ Keby vám teda povedali: „Hľa, je na púšti,“ nevychádzajte; „Hľa, skrýva sa v dome,“ neverte. ²⁷ Lebo ako blesk vzíde na východe a vidno ho až po západ, taký bude aj príchod Syna človeka. ²⁸ Kde bude mŕtvola, tam sa zhromaždia aj orly.

Druhý príchod Krista. – ²⁹ Hneď po súžení tých dní *slnko sa zatmie, mesiac nevydá svoje svetlo, hviezdy budú padať z neba a nebeské mocnosti sa zachvejú*. ³⁰ Vtedy sa na nebi zjaví znamenie Syna človeka. *Všetky kmene zeme budú nariekať* a uvidia Syna človeka *prichádzať na nebeských oblakoch s mocou a veľkou slávou*. ³¹ On pošle svojich anjelov za mohutného zvuku poľnice a zhromaždia jeho vyvolených zo štyroch strán sveta, od jedného kraja neba až po druhý.

Poučenie od figovníka. – ³² Od figovníka sa naučte podobenstvo. Keď jeho ratolesť mladne a vyháňa lístie, viete, že je blízko leto. ³³ Tak aj vy, až uvidíte toto všetko, vedzte, že je blízko, predo dvermi. ³⁴ Veru, hovorím vám: Nepominie sa toto pokolenie, kým sa to všetko nestane. ³⁵ Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú.

Výzva na bdelosť. – ³⁶ Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani nebeskí anjeli, ani Syn, iba sám Otec. ³⁷ Ako bolo za dní Noema, tak bude aj pri príchode Syna človeka. ³⁸ Ako v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, keď Noe vošiel do korába, ³⁹ a nič nezbadali, až prišla potopa a zmietla všetkých, tak bude aj pri príchode Syna človeka. ⁴⁰ Vtedy budú na poli dvaja: jeden bude vzatý, druhý sa ponechá. ⁴¹ Dve budú mlieť na mlyne: jedna bude vzatá, druhá sa ponechá.

24, 15 – 28. Mk 13, 14 – 23; Lk 21, 20 – 24.

24, 15. „Ohavnosť spustošenia“ bude podobná spustošeniu, o ktorom hovorí prorok Daniel (9, 27; 11, 31; 12, 11). Vtedy Antiochos Epifanes roku 168 pred Kr. postavil v jeruzalemskom chráme Diovu sochu. Tomu pripodobňuje Kristus aj zaujatie chrámu Rimanmi. Títus bol posledný človek, ktorý bol vo Svätyni svätých.

24, 29 – 31. Mk 13, 24 – 27; Lk 21, 25 – 28.

24, 32 – 36. Mk 13, 28 – 32; Lk 21, 29 – 33. – Na otázku apoštolov, kedy nastane skaza Jeruzalema (v. 3), Ježiš odpovedá (24, 33), že je blízko, predo dvermi. „Toto pokolenie“ sú Ježišovi vrstovníci. Dožijú sa toho, čo im o skaze Jeruzalema predpovedal. Na druhú otázku, kedy bude koniec sveta, odpovedal: „O tom dni a o tej hodine nevie nik“ (24, 36). „Ani Syn“, ako človek. Toto je jedno z možných vysvetlení týchto Ježišových predpovedí.

24, 37 – 41. Lk 17, 26 – 35.

Podobenstvo o vernom sluhovi. – ⁴² Bdejte teda, lebo neviete, v ktorý deň príde váš Pán. ⁴³ Uvážte predsa: Keby hospodár vedel, v ktorú nočnú hodinu príde zlodej, veruže by bdel a nedovolil by mu vniknúť do svojho domu. ⁴⁴ Preto aj vy buďte pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej neviete. ⁴⁵ Kto je teda verný a múdry sluha, ktorého pán ustanovil nad svojou čel'ad'ou, aby jej načas dával pokrm? ⁴⁶ Blahoslavený sluha, ktorého pán pri svojom príchode nájde tak robiť. ⁴⁷ Veru, hovorím vám: Ustanoví ho nad celým svojím majetkom. ⁴⁸ Ale keby si zlý sluha v srdci povedal: ‚Môj pán voľajako nejde‘ ⁴⁹ a začal by biť svojich spolusluhov, jesť a piť s opilcami, ⁵⁰ pán toho sluhu príde v deň, keď to najmenej čaká, a v hodinu, o ktorej sa nenazdá, ⁵¹ oddelí ho a dá mu podiel medzi pokrytcami; tam bude plač a škrípanie zubami.

25 Podobenstvo o desiatich pannách. – ¹ Vtedy sa nebeské kráľovstvo bude podobat' desiatim pannám, ktoré si vzali lampy a vyšli naproti ženíchovi. ² Päť z nich bolo nerozumných a päť múdrych. ³ Nerozumné si vzali lampy, ale olej si so sebou nevzali. ⁴ Múdre si vzali s lampami aj olej do nádob. ⁵ Keď ženích neprichádzal, všetkým sa začalo driemať a zaspali. ⁶ O polnoci sa strhol krik: ‚Ženích prichádza, vyjdite mu v ústrety!‘ ⁷ Všetky panny sa prebudili a pripravovali si lampy. ⁸ Tu nerozumné panny povedali múdrym: ‚Dajte nám zo svojho oleja, lebo naše lampy hasnú.‘ ⁹ Ale múdre odvetili: ‚Aby azda nebolo ani nám, ani vám málo, choďte radšej k predavačom a kúpte si!‘ ¹⁰ No kým išli kupovať olej, prišiel ženích a tie, čo boli pripravené, vošli s ním na svadbu a dvere sa zatvorili. ¹¹ Napokon prišli aj ostatné panny a vraveli: ‚Pane, Pane, otvor nám!‘ ¹² Ale on im povedal: ‚Veru, hovorím vám: Nepoznám vás.‘ ¹³ Preto bdejte, lebo neviete ani dňa, ani hodiny.

Podobenstvo o talentoch. – ¹⁴ Bude to tak, ako keď sa istý človek chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: ¹⁵ jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval. ¹⁶ Ten, čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. ¹⁷ Podobne aj ten, čo dostal dva, získal ďalšie dva. ¹⁸ Ale ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl. ¹⁹ Po dlhom čase sa pán tých sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. ²⁰ Predstúpil ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť talentov a vravel: ‚Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal.‘ ²¹ Jeho pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.‘ ²² Predstúpil ten, čo dostal dva talenty, a vravel: ‚Pane, dva talenty si mi odovzdal a hľa, získal som ďalšie dva.‘ ²³ Jeho pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.‘ ²⁴ Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent, a hovoril: ‚Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal.‘ ²⁵ Bál som sa, a preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje.‘ ²⁶ Jeho pán mu povedal: ‚Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal?‘ ²⁷ Mal si teda moje peniaze dať peňazomencom a ja by som si bol po návrate vybral, čo je moje, aj s úrokmi. ²⁸ Vezmite mu talent a dajte ho tomu, čo má desať talentov. ²⁹ Lebo každému, kto má, ešte sa pridá a bude mať hojne. Ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má. ³⁰ A neužitočného sluhu vyhodte von do tmy; tam bude plač a škrípanie zubami.‘

Posledný súd. – ³¹ Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na

---

24, 45 – 51. *Lk* 12, 41 – 48. – V súvislosti s nečakaným príchodom Ježiša Matúš uvádza tri podobenstvá ako výzvu na bdelosť.

25, 14 – 30. *Lk* 19, 11 – 27.

25, 29. Boh je ku každému štedrý. Každému dáva potrebnú milosť. Kto s ňou spolupracuje, získava ešte viac. Kto ňou pohŕda, kto ju odmieta, stratí aj to, čo predtým dostal.

trón svojej slávy.³² Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy a on oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od capov.³³ Ovce si postaví sprava a capov zľava.³⁴ Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: „Podťe, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta.“³⁵ Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma;³⁶ bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne.³⁷ Vtedy mu spravodliví povedia: „Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť?“³⁸ Kedy sme ťa videli ako pocestného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa?“³⁹ Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?“⁴⁰ Kráľ im odpovie: „Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“⁴¹ Potom povie aj tým, čo budú zľava: „Odíďte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom!“⁴² Lebo som bol hladný, a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť;⁴³ bol som pocestný, a nepritúlili ste ma; bol som nahý, a nepriodeli ste ma; bol som chorý a vo väzení, a nenavštívili ste ma.“⁴⁴ Vtedy mu aj oni povedia: „Pane, a kedy sme ťa videli hladného alebo smädného, alebo ako pocestného, alebo nahého, alebo chorého, alebo vo väzení, a neposlúžili sme ti?“⁴⁵ Vtedy im on odpovie: „Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili.“⁴⁶ A pôjdu títo do večného trápenia, kým spravodliví do večného života.“

VII. Umučenie a zmŕtvychvstanie, 26, 1 – 28, 20

26 Uznesenie veľrady. – ¹ Keď Ježiš skončil všetky tieto reči, povedal svojim učeníkom: ² „Viete, že o dva dni bude Veľká noc a Syn človeka bude vydaný, aby ho ukrižovali.“

³ Vtedy sa zhromaždili veľkňazi a starší ľudu v dvorane veľkňaza, ktorý sa volal Kajfáš, ⁴ a uzniesli sa, že Ježiša podvodne chytia a zabijú. ⁵ Ale hovorili: „Nie vo sviatok, aby sa ľud nezbúrnil.“

Pomazanie v Betánii. – ⁶ Keď bol Ježiš v Betánii v dome Šimona Malomocného, ⁷ pristúpila k nemu žena s alabastrovou nádobou vzácneho voňavého oleja a vyliala mu ho na hlavu, ako sedel pri stole. ⁸ Keď to videli učeníci, hnevali sa a hovorili: „Načo takéto mrhanie?“ ⁹ Ved' sa to mohlo draho predať a rozdať chudobným.“ ¹⁰ Ježiš to spozoroval a povedal im: „Prečo trápate túto ženu? Urobila mi dobrý skutok; ¹¹ ved' chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy. ¹² Keď mi vyliala tento olej na telo, urobila to na môj pohreb. ¹³ Veru, hovorím vám: Kdekoľvek na svete sa bude ohlasovať toto evanjelium, bude sa na jej pamiatku hovoriť aj o tom, čo urobila.“

Judášova zrada. – ¹⁴ Vtedy jeden z Dvanástich – volal sa Judáš Iškariotský – odišiel k veľkňazom ¹⁵ a vyzvedal sa: „Čo mi dáte, a ja vám ho vydám?“ *Oni mu určili tridsať strieborných.* ¹⁶ A od tej chvíle hľadal príležitosť vydať ho.

26, 1 – 5. *Mk* 14, 1 – 2; *Lk* 22, 1 – 2; *Jn* 11, 47 – 53.

26, 6 – 13. *Mk* 14, 3 – 9; *Jn* 12, 1 – 8.

26, 6. Táto udalosť sa odohrala ešte v sobotu (porov. *Jn* 12, 1. 12). Sem ju vložili evanjelisti *Mt* a *Mk* len asi z tematických a obsahových príčin: spomína Kristov „pohreb“ (v. 12).

26, 14 – 16. *Mk* 14, 10 – 11; *Lk* 22, 3 – 8; *Jn* 13, 27 – 30.

26, 15. „Tridsať strieborných“ mincí (asi týrskych šekelov). Denár bola rímska strieborná minca. Jeden denár bola priemerná mzda za celodennú nádeňnícku prácu. Drachma bola grécka minca o niečo hodnotnejšia ako denár. V Rímskej ríši okrem rímskych (cisárskych) mincí boli v obehu aj mince miestne alebo oblastné, akým bol týrsky šekel (štyri drachmy). – Tridsať strieborných bola cena otroka (*Ex* 21, 32; *Zach* 11, 12 – 13). Iba Jozefa, syna Jakubovho, predali za dvadsať strieborných mincí (*Gn* 37, 28).

Príprava na veľkonočnú večeru. – ¹⁷ V prvý deň sviatkov Nekvasených chlebov prišli k Ježišovi učeníci a pýtali sa ho: „Kde ti máme pripraviť veľkonočnú večeru?“ ¹⁸ On povedal: „Choďte do mesta k istému človeku a povedzte mu: Učiteľ odkazuje: Môj čas je blízko, u teba budem jesť so svojimi učeníkmi veľkonočného baránka.“ ¹⁹ Učeníci urobili, ako im Ježiš rozkázal, a pripravili veľkonočného baránka.

Označenie zradcu. – ²⁰ Keď sa zvečeralo, zasadol s Dvanástimi za stôl. ²¹ A keď jedli, povedal: „Veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí.“ ²² Veľmi osmutneli a začali sa ho jeden po druhom vypytovať: „Som to ja, Pane?“ ²³ On odpovedal: „Kto so mnou namáča ruku v mise, ten ma zradí.“ ²⁴ Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale beda človeku, ktorý zrádza Syna človeka! Pre toho človeka by bolo lepšie, keby sa nebol narodil.“ ²⁵ Aj jeho zradca Judáš sa opýtal: „Som to azda ja, Rabbi?“ Odpovedal mu: „Sám si to povedal.“

Ustanovenie Eucharistie. – ²⁶ Pri večeri vzal Ježiš chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával učeníkom, hovoriac: „Vezmite a jedzte: toto je moje telo.“ ²⁷ Potom vzal kalich, vzdával vďaky a dal im ho, hovoriac: „Pite z neho všetci: ²⁸ toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov.“ ²⁹ Hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z tohto plodu viniča až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca.“

Výstraha Petrovi. – ³⁰ Potom zaspievali chválospev a vyšli na Olivovú horu. ³¹ Vtedy im Ježiš povedal: „Vy všetci tejto noci odpadnete odo mňa, lebo je napísané: *„Udriem pastiera a stádo oviec sa rozpráchni.“* ³² Ale keď vstanem z mŕtvych, predídem vás do Galiley.“ ³³ Peter mu povedal: „Aj keby všetci odpadli od teba, ja nikdy neodpadnem.“ ³⁴ Ježiš mu odvetil: „Veru, hovorím ti: Tejto noci skôr, ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.“ ³⁵ Peter mu povedal: „Aj keby som mal umrieť s tebou, nezapriem ťa.“ Podobne hovorili aj ostatní učeníci.

Ježiš v Getsemanskej záhrade. – ³⁶ Tu Ježiš prišiel s nimi na pozemok, ktorý sa volá Getsemani, a povedal učeníkom: „Sadnite si tu, kým odídem tamto a pomodlím sa.“ ³⁷ Vzal so sebou Petra a oboch Zebedejových synov. I doľahli naňho smútok a úzkosť. ³⁸ Vtedy im povedal: „Moja duša je smutná až na smrť. Ostaňte tu a bdejte so mnou!“ ³⁹ Trochu poodišiel, padol na tvár a modlil sa: „Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako ty.“ ⁴⁰ Keď sa vrátil k učeníkom, našiel ich spať. I povedal Petrovi: „To ste nemohli ani hodinu bdieť so mnou? ⁴¹ Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia! Duch je síce ochotný, ale telo slabé.“ ⁴² Znova odišiel a modlil sa: „Otče môj, ak ma tento kalich nemôže minúť a musím ho piť, nech sa stane tvoja vôľa.“ ⁴³ A keď sa vrátil, zasa ich

---

26, 17 – 25. Mk 14, 12 – 21; Lk 22, 7 – 14. 21 – 23; Jn 13, 21 – 30.

26, 17. Slávnosť Veľkej noci u Židov trvala osem dní, od 14. do 21. nisana (jarný mesiac, asi druhá polovica marca a prvá polovica apríla). Cez tento čas jedli nekvasený chlieb (azyma, u nás známy ako maces), preto sa u Židov veľkonočné sviatky volajú aj sviatkami Nekvasených chlebov.

26, 26 – 29. Mk 14, 22 – 25; Lk 22, 19 – 20; I Kor 11, 23 – 25.

26, 26 – 28. Týmito slovami Spasiteľ ustanovil Eucharistiu.

26, 29. Tieto Ježišove slová sa nevzťahujú na eucharistický kalich, ale na ďalší kalich, ktorý patrilo ešte k veľkonočnej večeri. Nimi vyhlasuje, že na zemi už nebude sláviť veľkonočnú hostinu. Akoby povedal: Terajšia veľkonočná hostina je predobrazom blaženého života v nebi.

26, 30 – 35. Mk 14, 26 – 31; Lk 22, 31 – 34; Jn 13, 36 – 38.

26, 30. Veľkonočná večera sa skončila spievaním žalmov 114 – 118, 23 a 136.

26, 31. Zach 13, 7. Odpadnúť znamená pohoršiť sa. Apoštoli si nevedia predstaviť, že Ježiš, ako Boží Syn, sa vydá do rúk nepriateľov.

26, 36 – 46. Mk 14, 32 – 42; Lk 22, 39 – 46.

našiel spať: oči sa im zatvárali od únavy. ⁴⁴ Nechal ich, znova sa vzdialil a tretí raz sa modlil tými istými slovami. ⁴⁵ Potom prišiel k učeníkom a povedal im: „Teraz už spite a odpočívajte! Hľa, prišla hodina; Syna človeka už vydávajú do rúk hriešnikov. ⁴⁶ Vstaňte, poďme! Pozrite, môj zradca sa priblížil.“

Zajatie Ježiša. – ⁴⁷ A kým ešte hovoril, prišiel Judáš, jeden z Dvanástich, a s ním veľký zástup s mečmi a kyjmi, ktorý poslali veľkňazi a starší ľudu. ⁴⁸ Jeho zradca im dal znamenie: „Koho pobožkám, to je on; toho chyťte!“ ⁴⁹ A hneď pristúpil k Ježišovi a povedal: „Buď pozdravený, Rabbi!“ A pobožkal ho. ⁵⁰ Ježiš mu povedal: „Priateľu, načo si prišiel!?“ Vtedy pristúpili, položili na Ježiša ruky a zajali ho. ⁵¹ Tu jeden z tých, čo boli s Ježišom, vystrel ruku, vytasil meč, zasiahol ním veľkňazovho sluhu a odťal mu ucho.

⁵² Ježiš mu povedal: „Daj svoj meč na jeho miesto! Lebo všetci, čo sa chytajú meča, mečom zahynú. ⁵³ Alebo si myslíš, že by som nemohol poprosiť svojho Otca a on by mi hneď poslal viac ako dvanásť plukov anjelov? ⁵⁴ Ale ako by sa potom splnilo Písmo, že to má byť takto?“ ⁵⁵ V tú hodinu povedal Ježiš zástupom: „Vyšli ste s mečmi a kyjmi ako na zločinca, aby ste ma zajali. Deň čo deň som sedával a učil v chráme, a nezajali ste ma.“ ⁵⁶ Toto všetko sa stalo, aby sa splnili písma Prorokov. Vtedy ho všetci učeníci opustili a rozutekali sa.

Ježiš pred veľradou. – ⁵⁷ Tí, čo Ježiša zajali, odvedli ho k veľkňazovi Kajfášovi, kde sa zhromaždili zákonníci a starší. ⁵⁸ Peter šiel zďaleka za ním až do veľkňazovho dvora. Vošiel dnu a sadol si k sluhom: chcel vidieť, ako sa to skončí.

⁵⁹ Veľkňazi a celá veľrada zháňali krivé svedectvo proti Ježišovi, aby ho mohli odsúdiť na smrť. ⁶⁰ Ale nenašli, hoci vystúpilo mnoho falošných svedkov. Napokon prišli dvaja ⁶¹ a hovorili: „Tento povedal: ‚Môžem zboriť Boží chrám a o tri dni ho postaviť.‘“ ⁶² Tu vstal veľkňaz a spýtal sa ho: „Nič neodpovieš? Čo to títo svedčia proti tebe?!“ ⁶³ Ale Ježiš mlčal. Veľkňaz mu povedal: „Zaprisahám ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si Mesiáš, Boží Syn.“ ⁶⁴ Ježiš mu odvetil: „Sám si to povedal. Ale hovorím vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na nebeských oblakoch.“

⁶⁵ Vtedy si veľkňaz roztrhol rúcho a povedal: „Rúhal sa! Načo ešte potrebujeme svedkov? Sami ste teraz počuli rúhanie. ⁶⁶ Čo na to poviete?“ Oni odpovedali: „Hoden je smrti!“ ⁶⁷ Potom mu pľuli do tváre a bili ho päťami, iní ho zauškovali ⁶⁸ a hovorili: „Prorokuj nám, Mesiáš, hádaj, kto ťa udrel!“

Peter zapiera Ježiša. – ⁶⁹ Peter sedel vonku na nádvorí. Prišla k nemu ktoráśi slúžka a povedala: „Aj ty si bol s Ježišom Galilejským!“ ⁷⁰ Ale on pred všetkými zaprel: „Neviem, čo hovoríš.“ ⁷¹ Keď vyšiel k bráne, videla ho iná a povedala tým, čo tam boli: „Tento bol s Ježišom Nazaretským!“ ⁷² On znova zaprel s prísahou: „Nepoznám toho človeka.“ ⁷³ O chvíľku pristúpili tí, čo tam stáli, a povedali Petrovi: „Veru, aj ty si z nich, veď aj tvoja reč ťa prezrádza!“ ⁷⁴ Vtedy sa začal zaklínať a prisahať: „Nepoznám toho človeka.“ A vtom zaspieval kohút. ⁷⁵ Tu sa Peter rozpamätal na slovo, ktoré mu bol povedal Ježiš: „Skôr ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.“ Vyšiel von a horko sa rozplakal.

27 Ježiša odvedli k Pilátovi. – ¹ Keď sa rozodnilo, veľkňazi a starší ľudu sa uzniesli, že

---

26, 47 – 56. Mk 14, 43 – 52; Lk 22, 47 – 53; Jn 8, 2 – 11.

26, 57 – 68. Mk 14, 53 – 65; Lk 22, 54 – 55. 63 – 71; Jn 18, 12 – 24.

26, 64. Dan 7, 13. – „Sediť po pravici Moci“ znamená vládnuť s Bohom Otcom nad svetom. „Prichádzať na nebeských oblakoch“ znamená prichádzať ako sudca. Teda akoby povedal: Moje božstvo je teraz skryté, ale čoskoro zažiarí v plnej sláve a velebe.

26, 69 – 75. Mk 14, 66 – 72; Lk 22, 54 – 62; Jn 18, 17 – 18. 25 – 27.

27, 1 – 2. Mk 15, 1; Lk 23, 1; Jn 18, 28.

Ježiša vydajú na smrť.² Preto ho spútaného odviekli a odovzdali vladárovi Pilátovi.

Judášov koniec. –³ Keď zradca Judáš videl, že Ježiša odsúdili, ľútosťou pohnutý vrátil tridsať strieborných veľkňazom a starším⁴ so slovami: „Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv.“ Ale oni odvetili: „Čo nás do toho? To je tvoja vec!“⁵ On odhodil strieborné peniaze v chráme a odišiel; a potom sa šiel obesiť.⁶ Veľkňazi vzali peniaze a povedali: „Neslobodno ich dať do chrámovej pokladnice, lebo je to cena krvi!“⁷ Dohodli sa teda a kúpili za ne Hrnčiarovo pole na pochovávanie cudzincov.⁸ Preto sa to pole až do dnešného dňa volá Pole krvi.⁹ Vtedy sa splnilo, čo povedal prorok Jeremiáš: „*Vzali tridsať strieborných, cenu toho, ktorého takto ocenili synovia Izraela,*¹⁰ *a dali ich za Hrnčiarovo pole; ako mi prikázal Pán.*“

Ježiš pred Pilátom. –¹¹ Keď Ježiš stál pred vladárom, vladár sa ho spýtal: „Si židovský kráľ?“ Ježiš odpovedal: „Sám to hovoríš.“¹² A keď naňho veľkňazi a starší žalovali, nič neodpovedal.¹³ Vtedy sa ho Pilát opýtal: „Nepočuješ, čo všetko proti tebe svedčia?“¹⁴ Ale on mu neodpovedal ani na jediné slovo, takže sa vladár veľmi čudoval.

¹⁵ Na sviatky vladár prepúšťal zástupu jedného väzňa, ktorého si žiadali.¹⁶ Mali vtedy povestného väzňa, ktorý sa volal Barabáš.¹⁷ Keď sa zhromaždili, Pilát im povedal: „Koho vám mám prepustiť: Barabáša alebo Ježiša, ktorý sa volá Mesiáš?“¹⁸ Lebo vedel, že ho vydali zo závidia.

¹⁹ Keď sedel na súdnej stoličnici, odkázala mu jeho manželka: „Nemaj nič s tým spravodlivým, lebo som dnes vo sne veľa vytrpela pre neho.“²⁰ Veľkňazi a starší nahovorili zástupy, aby si žiadali Barabáša a Ježiša zahubili.²¹ Vladár sa ich opýtal: „Ktorého z týchto dvoch si žiadate prepustiť?“ Oni zvolali: „Barabáša!“²² Pilát im povedal: „Čo mám teda urobiť s Ježišom, ktorý sa volá Mesiáš?“ Všetci volali: „Ukrižovať ho!“²³ On vravel: „A čo zlé urobil?“ Ale oni tým väčšmi kričali: „Ukrižovať ho!“

²⁴ Keď Pilát videl, že nič nedosiahne, ba že pobúrenie ešte vzrastá, vzal vodu, umyl si pred zástupom ruky a vyhlásil: „Ja nemám vinu na krvi tohto človeka. To je vaša vec!“²⁵ A všetok ľud odpovedal: „Jeho krv na nás a na naše deti!“²⁶ Vtedy im prepustil Barabáša. Ježiša však dal zbičovať a vydal ho, aby ho ukrižovali.

Ježiša korunujú trnám. –²⁷ Vladárovi vojaci vzali Ježiša do vládnej budovy a zhromaždili k nemu celú kohortu.²⁸ Vyzliekli ho a odeli do šarlátového plášťa,²⁹ z trnia uplietli korunu a položili mu ju na hlavu, do pravej ruky mu dali trstinu, padali pred ním na kolena a posmievali sa mu: „Buď pozdravený, židovský kráľ!“³⁰ Pľuli naňho, brali mu trstinu a bili ho po hlave.³¹ Keď sa mu naposmievali, vyzliekli ho z plášťa a obliekli mu jeho šaty. Potom ho vyviedli, aby ho ukrižovali.

Krížová cesta. –³² Ako vychádzali, stretli človeka z Cyrény, menom Šimona. Toho

---

27, 2. Ak židovská veľrada (sanhedrin) za vlády Rimanov odsúdila niekoho na smrť, rozsudok musel potvrdiť rímsky vladár, iba vtedy sa stal právoplatným. On sa postaral aj o jeho vykonanie.

27, 3 – 10. *Sk* 1, 16 – 20.

27, 9 – 10. Matúš tu spája dve prorocké. Zachariáš hovorí o 30 strieborných (11, 12 – 13) a Jeremiáš o obraznom kupovaní. Vzťahuje ich na Krista a dáva ich pod meno známejšieho proroka Jeremiáša, a to azda aj preto, že na tomto mieste chcel viac zdôrazniť kúpu poľa ako jeho cenu.

27, 9. *Zach* 11, 12 – 13.

27, 11 – 14. *Mk* 15, 2 – 5; *Lk* 23, 2 – 5; *Jn* 18, 29 – 38.

27, 15 – 26. *Mk* 15, 6 – 15; *Lk* 23, 17 – 25; *Jn* 18, 39 – 40.

27, 27 – 31. *Mk* 15, 16 – 20; *Jn* 19, 2 – 3.

27, 27. Rímsky vladár mal riadne sídlo v Cézarei. Na veľkonočné sviatky, asi z bezpečnostných dôvodov, došiel do Jeruzalema a sídlil v úradnej budove, „v pretóriu“; tam konával aj sudy.

27, 32 – 34. *Mk* 15, 21 – 32; *Lk* 23, 26 – 33; *Jn* 19, 17 – 27.

prinútili, aby mu niesol kríž. ³³ Tak prišli na miesto, ktoré sa volá Golgota, čo znamená Lebka. ³⁴ *Dali mu piť víno zmiešané so žľčou.* Ale keď ho ochutnal, nechcel piť. ³⁵ Keď ho ukrižovali, *hodili los a rozdelili si jeho šaty.* ³⁶ Potom si posadali a strážili ho. ³⁷ Nad hlavu mu dali nápis s označením jeho viny: „*Toto je Ježiš, židovský kráľ!*“

Ježišovi na kríži sa posmievajú. – ³⁸ Vedno s ním ukrižovali aj dvoch zločincov: jedného sprava, druhého zľava. ³⁹ A tí, čo šli okolo, rúhali sa mu: *potriasali hlavami* ⁴⁰ a vraveli: „Ty, čo zboríš chrám a za tri dni ho znova postavíš, zachráň sám seba! Ak si Boží Syn, zostúp z kríža!“ ⁴¹ Podobne sa mu posmievali aj veľkňazi so zákonníkmi a staršími: ⁴² „Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť. Je kráľom Izraela; nech teraz zostúpi z kríža a uveríme v neho.“ ⁴³ *Spoliehal sa na Boha; nech ho teraz vyslobodí, ak ho má rád.* Ved' povedal: „Som Boží Syn.“ ⁴⁴ Takisto ho tupili aj zločinci, čo boli s ním ukrižovaní.

Ježiš na kríži zomiera. – ⁴⁵ Od dvanástej hodiny nastala tma po celej zemi až do tretej hodiny popoludní. ⁴⁶ Okolo tretej hodiny zvolal Ježiš mocným hlasom: „*Eli, Eli, lema sabakthani?*“, čo znamená: „*Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?*“ ⁴⁷ Keď to počuli niektorí z tých, čo tam stáli, vraveli: „Volá Eliáša.“ ⁴⁸ Jeden z nich hneď odbehol, vzal špongiu, naplnil ju octom, nastokol na trstinu a *dával mu piť.* ⁴⁹ Ale ostatní hovorili: „Počkaj, nech uvidíme, či ho Eliáš príde vyslobodiť.“ ⁵⁰ Ježiš však znova zvolal mocným hlasom a vydýchol dušu.

⁵¹ A hľa, chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku. Zem sa triasla a skaly sa pukali. ⁵² Otvorili sa hroby a mnohé telá zosnulých svätých vstali z mŕtvych. ⁵³ Vyšli z hrobov a po jeho vzkriesení prišli do svätého mesta a ukázali sa mnohým. ⁵⁴ Keď stotník a tí, čo s ním strážili Ježiša, videli zemetrasenie a všetko, čo sa deje, veľmi sa naľakali a hovorili: „On bol naozaj Boží Syn.“

⁵⁵ Boli tam a zobďaleč sa pozerali mnohé ženy, ktoré sprevádzali Ježiša z Galiley a posluhovali mu. ⁵⁶ Medzi nimi bola Mária Magdaléna, Mária, Jakubova a Jozefova matka, a matka Zebedejových synov.

Ježišov pohreb. – ⁵⁷ Keď sa zvečerilo, prišiel zámožný človek z Arimatey, menom Jozef, ktorý bol tiež Ježišovým učeníkom. ⁵⁸ Zašiel k Pilátovi a poprosil o Ježišovo telo. Pilát rozkázal, aby mu ho dali. ⁵⁹ Jozef vzal telo, zavinul ho do čistého plátna ⁶⁰ a uložil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly. Ku vchodu do hrobu privalil veľký kameň a odišiel. ⁶¹ Bola tam Mária Magdaléna a iná Mária a sedeli oproti hrobu.

Stráž pri hrobe. – ⁶² Na druhý deň, ktorý bol po Prípravnom dni, zhromaždili sa veľkňazi a farizeji k Pilátovi ⁶³ a hovorili: „Pane, spomenuli sme si, že ten zvodca, ešte kým žil, povedal: „Po troch dňoch vstanem z mŕtvych.“ ⁶⁴ Rozkáž teda strážiť hrob až do tretieho dňa, aby azda

---

27, 33. Golgota je aramejské slovo vo význame lebka. Ľud nazýval to miesto „Lebkou“, lebo sa podobalo ľudskej lebke.

27, 34. Ž 69, 22.– „Žlč“ tu netreba rozumieť doslovne. Ide o istú horkú tekutinu (Mk 15, 23), ktorá mala odsúdeného na smrť omámiť, aby necítil hrozné bolesti. Preto Ježiš nápoj okúsil, ale ho neprijal, aby mohol trpieť naplno a pri jasnom vedomí.

27, 35. Ž 22, 19.

27, 49 – 50. Mk 15, 33 – 37; Lk 23, 44 – 46; Jn 19, 28 – 30.

27, 51 – 56. Mk 15, 38 – 41; Lk 23, 47 – 49.

27, 57 – 61. Mk 15, 42 – 47; Lk 23, 50 – 56; Jn 19, 38 – 42.

27, 61. „Iná Mária,“ príbuzná Márii, Ježišovej matke, je Kleopasova manželka a matka Jakuba Mladšieho, Ježišovho „brata“ (porov. 12, 46).

27, 62. Prípravným dňom sa volal deň pred sobotou (teda piatok), lebo v ten deň si pripravovali na sviatok všetko potrebné, najmä jedlá, aby podľa zákona nemuseli rušiť sobotňajší odpočinok.

neprišli jeho učeníci a neukradli ho a nepovedali ľudu: ‚Vstal z mŕtvych,‘ a ostatné klamstvo by bolo horšie ako prvé.“⁶⁵ Pilát im povedal: ‚Máte stráž; choďte a strážte, ako viete!‘“⁶⁶ Oni šli a hrob zabezpečili: zapečatili kameň a postavili stráž.

28 Prázdny hrob. Zvest' anjela. – ¹ Keď sa pominula sobota, na úsvite prvého dňa v týždni prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob. ² Vtom nastalo veľké zemetrasenie, lebo z neba zostúpil Pánov anjel, pristúpil, odvalil kameň a sadol si naň. ³ Jeho zjav bol ako blesk a jeho odev biely ako sneh. ⁴ Strážnici strnuli od strachu z neho a ostali ako mŕtvi. ⁵ Anjel sa prihovril ženám: ‚Vy sa nebojte! Viem, že hľadáte Ježiša, ktorý bol ukrižovaný. ⁶ Niet ho tu, lebo vstal, ako povedal. Poďte, pozrite si miesto, kde ležal. ⁷ A rýchlo choďte povedať jeho učeníkom: ‚Vstal z mŕtvych a ide pred vami do Galiley. Tam ho uvidíte.‘ Hľa, povedal som vám to.“⁸ Rýchlo vyšli z hrobu a so strachom i s veľkou radosťou bežali to oznámiť jeho učeníkom.

Ježiš sa zjavuje nábožným ženám. – ⁹ A hľa, Ježiš im išiel v ústrety a oslovil ich: ‚Pozdravujem vás!‘ Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu. ¹⁰ Tu im Ježiš povedal: ‚Nebojte sa! Choďte, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley; tam ma uvidia.‘

Podplatenie stráže. – ¹¹ Keď odišli, prišli do mesta niektorí zo stráže a oznámili veľkňazom všetko, čo sa stalo. ¹² Tí sa zišli so staršími, poradili sa a dali vojakom veľa peňazí ¹³ so slovami: ‚Tak vravte: ‚V noci prišli jeho učeníci, a kým sme my spali, oni ho ukradli.‘ ¹⁴ A keby sa to dolo počul vládár, my ho uchlácholíme a postaráme sa, aby sa vám nič nestalo.“¹⁵ Oni vzali peniaze a urobili tak, ako ich poučili. A toto sa hovorí medzi Židmi až do dnešného dňa.

Zjavenie v Galilei a misijný rozkaz. – ¹⁶ Jedenásti učeníci odišli do Galiley na vrch, kam im Ježiš rozkázal. ¹⁷ Keď ho uvideli, klaňali sa mu, no niektorí pochybovali. ¹⁸ Ježiš pristúpil k nim a povedal im: ‚Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. ¹⁹ Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého ²⁰ a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.‘

28, 1 – 10. *Mk* 16, 1 – 8; *Lk* 24, 1 – 11; *Jn* 20, 1 – 18.

28, 15. ‚Až do dnešného dňa‘, t. j. v tom čase, keď evanjelista písal toto evanjelium.

28, 16 – 20. *Mk* 16, 14 – 18.

28, 19 – 20. Týmito slovami Ježiš určuje program apoštolskej činnosti: ohlasovať evanjelium, krstiť tých, čo uveria, a spravovať ich v jeho Cirkvi.